

Tuyên Quang

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH TUYÊN QUANG
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TUYÊN QUANG

NĂM THỨ 62

Số 45 (199)

9 tháng 5 năm 2026

23 tháng Ba, Bình Ngo.

Cuối tuần

Báo điện tử:

baotuyenquang.com.vn

Huyền thoại Khâu Vai

Điểm chạm của cảm xúc

■ CHÚC HUYỀN

GIỮA muôn vàn sản phẩm du lịch văn hóa, Khâu Vai nổi lên như một “ốc đảo” của sự bao dung, nơi định nghĩa lại những giới hạn của tình yêu và sự trân trọng quá khứ.

Nếu du lịch văn hóa miền Nam tự hào với những phiên chợ nổi đặc trưng sông nước, Tây Nguyên kiêu hãnh cùng không gian văn hóa Cồng chiêng đầy lửa, hay Bắc Ninh làm say lòng khách bằng lối hát quan họ tình tứ, thì Khâu Vai lại mang một nét riêng không thể sao chép. Cái độc lạ của Khâu Vai nằm ở triết lý nhân sinh: Yêu không nhất thiết phải sở hữu. Hình ảnh người chồng ngồi chờ vợ hàn huyên trò chuyện cùng người yêu cũ, hay người vợ vui vẻ hỏi thăm chuyện gia đình với người xưa của chồng là một thực tế văn hóa khiến bất cứ ai cũng phải ngỡ ngàng.

Để biến sự độc bản này thành một sản phẩm du lịch chuyên nghiệp mà không đánh mất bản sắc, có lẽ chúng ta cần những góc nhìn tinh tế và những giải pháp mang tính bền vững hơn.

Có ý kiến cho rằng, thay vì biến toàn bộ khu vực thành một hội chợ ồn ào, chúng ta có thể khéo léo phân tách không gian trải nghiệm. Phần “động” là nơi du khách tham gia các trò chơi dân gian, hội thi chọi bò hay dệt lanh. Trong khi đó, những “góc lặng” bên vách đá - nơi các đôi bạn già tâm sự - cần được trả lại sự tĩnh lặng vốn có.

Một giải pháp khác nằm ở việc phát triển kinh tế dựa vào cộng đồng. Khi những homestay do chính người dân bản địa vận hành được chuẩn hóa, hay những sản phẩm thổ cẩm, thảo dược địa phương được nâng tầm thành quà tặng lưu niệm, người dân sẽ có thêm thu nhập. Chính sự ổn định về kinh tế sẽ là động lực để bà con tự nguyện gìn giữ và bảo vệ di sản tâm linh của dân tộc mình một cách bền bỉ nhất.

Việc số hóa tư liệu văn hóa cũng nên được cân nhắc. Một bảo tàng số hoặc các ứng dụng thực tế ảo giới thiệu về phong tục Khâu Vai sẽ giúp du khách chuẩn bị tâm thế trước khi đặt chân đến. Điều này không chỉ giúp lan tỏa giá trị di sản đi xa hơn mà còn góp phần định hướng, sàng lọc đối tượng khách hàng thực sự yêu và trân trọng những giá trị nhân văn độc bản này.

Cái hay nhất của du lịch chính là những khoảnh khắc chạm đến cảm xúc và lòng bao dung giữa người với người. Chợ tình Khâu Vai chính là một điểm chạm như thế ■

Huyền thoại Khâu Vai

■ HOÀNG HÀ

GIỮA NHỊP SỐNG HIỆN ĐẠI, KHI GIÁ TRỊ TRUYỀN THỐNG ĐỨNG TRƯỚC NGUY CƠ PHAI NHẠT THÌ KHẤU VAI - PHIÊN CHỢ TÌNH HUYỀN THOẠI VẪN BỀN BỈ GÌN GIỮ NHỮNG GIÁ TRỊ NHÂN VĂN RIÊNG CÓ. TỪ CÂU CHUYỆN TÌNH KHÔNG TRỌN VẸN, CHỢ PHONG LƯU KHẤU VAI ĐÃ TRỞ THÀNH ĐIỂM HẸN VĂN HÓA ĐỂ CON NGƯỜI TRÂN TRỌNG QUÁ KHÚC, ĐỐI DIỆN VỚI KỶ ỨC CỦA CHÍNH MÌNH. GIỮ CÒN “LỜI HẸN” ẤY KHÔNG CHỈ LÀ “BỀN ĐỢI” CỦA NHỮNG MỐI TÌNH DANG ĐỔ MÀ CÒN LÀ CÁCH GÌN GIỮ MỘT DI SẢN SỐNG GIÀU BẢN SẮC CỦA VÙNG CAO TUYÊN QUANG.

Lời hẹn kỷ ỨC

PHONG lưu Khâu Vai là phiên chợ tình độc đáo, có lịch sử hơn một thế kỷ. Theo truyền thuyết, chợ bắt nguồn từ mối tình giữa chàng Ba người Nùng và nàng Út người Giáy. Họ yêu nhau tha thiết, nhưng không nên duyên vợ chồng bởi những ràng buộc hôn nhân thời bấy giờ. Để tránh xung đột giữa hai dòng tộc, đôi trai tài gái sắc đành chia xa, trở về cuộc sống riêng do sự xếp sắp của gia đình. Tước lúc biệt ly, họ hẹn ước đến ngày 27/3 âm lịch hàng năm sẽ trở lại Khâu Vai để gặp lại nhau, như một cách gìn giữ mối tình còn dang dở.

Từ lời hẹn ấy, theo thời gian đã hình thành nên một phiên chợ đặc biệt - nơi tình yêu được tôn vinh; những đôi lứa yêu nhau chưa kết tóc se duyên sẽ tìm về

gặp gỡ người thương mà không bị ràng buộc, ngăn cấm. Giáo sư Lê Hồng Lý, Chủ tịch Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam, nhận định: “Nét độc đáo của chợ Phong lưu Khâu Vai nằm ở chỗ từ câu chuyện tình riêng đã được cộng đồng tiếp nhận, nâng lên thành giá trị văn hóa. Từ sự thủy chung của hai cá nhân đã trở thành một “thiết chế mềm”, điều chỉnh cách ứng xử của con người, nơi kỷ ỨC được tôn trọng, được thừa nhận như một phần tự nhiên trong đời sống”.

Giữa dòng người tìm về Khâu Vai, có những đôi trai gái đang đi tìm một khởi đầu, cũng có những người mái tóc đã điểm bạc mang theo một miền kỷ ỨC chưa nguôi.

Họ ôn lại kỷ niệm, chia nhau một chén rượu nồng để cùng thả lòng mình vào câu hát giao duyên, trong cái men say của tình, của rượu. Già làng Sùng Mí Sinh, người đã có hơn 60 tuổi chợ chia sẻ: “Người vùng cao mình đến chợ tình không phải để quay lại. Gặp nhau để hàn huyên, trò chuyện rồi ai lại về nhà nấy, sống cho trọn cái nghĩa, cái tình với gia đình mình dang dở. Cái tình để trong lòng, còn cái nghĩa thì giữ cho tròn”.

Chính cách ứng xử đầy bao dung ấy đã tạo nên chiều sâu nhân văn cho phiên chợ. Một cái bắt tay, một ánh mắt, nụ cười, hay chỉ chén rượu ngô bên bếp lửa... cũng đủ làm dịu đi những nhớ thương, day

● Tập quán xã hội và tín ngưỡng Chợ Phong lưu Khâu Vai được công nhận là Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia năm 2021.

● Lễ hội năm 2026 diễn ra trong hai ngày 12 - 13/5 (tức ngày 26 - 27/3 âm lịch) với chủ đề: “Khâu Vai - Phiên chợ tình mãi gọi”.

● Nhiều hoạt động sôi nổi: Lễ dâng hương Miếu Ông - Miếu Bà, trình diễn trang phục dân tộc, thi chím họa mi hót, các trò chơi thể thao dân gian, già bánh dày, hát đối giao duyên...

Trò chơi tung còn nét sinh hoạt văn hóa dân gian độc đáo trong lễ hội chợ tình Khâu Vai.

Dâng lễ tại miếu Ông, miếu Bà ở Khâu Vai - nghi thức truyền thống thiêng liêng tại chợ tình Khâu Vai.

Hòa nhịp khèn với điệu múa truyền thống của các chàng trai, cô gái người Mông tại chợ tình Khâu Vai.

đất suốt một năm dài. Và giữa không gian ấy, không ít cuộc gặp gỡ bắt đầu từ một câu hát giao duyên, một điệu khèn réo rắt giữa núi rừng, để rồi lặng lẽ nảy nở thành những mối duyên mới. Tất cả đã làm nên một nét văn hóa độc đáo, riêng có của vùng Cao nguyên đá.

Từ chợ tình đến biểu tượng văn hóa

Từ một sinh hoạt mang đậm dấu ấn đời sống cộng đồng, Khâu Vai dần vượt ra khỏi hình ảnh một phiên chợ để trở thành biểu tượng văn hóa giàu sức gợi. Sức hút đó trở thành "chất liệu" đặc biệt trong văn chương, nghệ thuật, nơi nhiều văn nghệ sĩ tìm về để khơi nguồn cảm hứng sáng tác. Trong dòng

chảy ấy, bài thơ "Khâu Vai" của thi sĩ Trần Hòa Bình là một dấu ấn đậm nét, khắc họa không gian trầm buồn, hoài niệm của phiên chợ tình vùng cao, thường được nhắc nhớ qua câu thơ giàu ám ảnh: "Khâu Vai buồn như đá/nước mắt người già mài trên má". Từ tác phẩm này, nhạc sĩ Vi Quốc Hiệp đã phổ nhạc thành ca khúc "Khâu Vai - chuyện tình xưa" nổi tiếng, góp phần lan tỏa câu chuyện tình trăm năm bằng ngôn ngữ âm nhạc, làm sâu sắc thêm vẻ đẹp văn hóa của miền sơn cước.

Tiếp nối mạch cảm hứng đó, ca khúc "Khâu Vai chợ tình" (phổ nhạc Lục Đức Hòa, lời thơ Đình Trọng Hòa) lại mang đậm chất ký sự, với giai điệu trữ tình, sâu lắng và ca từ giàu hình ảnh. Bài hát không chỉ tái

“ Chúng tôi xác định, phát triển du lịch phải đi cùng với bảo tồn di sản văn hóa. Du khách đến để trải nghiệm, tìm hiểu, chứ không làm thay đổi bản chất của phiên chợ. Vì vậy, mọi hoạt động tổ chức đều hướng tới việc giữ gìn giá trị nguyên bản, đảm bảo người dân là chủ thể sáng tạo và thực hành văn hóa.

Đồng chí NGUYỄN THỊ HOÀI
Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh

hiện không gian núi đá, mây mờ, những con đường vượt đèo và nhịp sống chợ phiên, mà còn lặng lẽ kể câu chuyện về những cuộc gặp gỡ của những người "có duyên mà không có phận". Ở đó, quá khứ được nâng niu, hiện tại được tôn trọng, để mỗi lần "cố nhân gặp lại cố nhân" là một lần ký ức được gọi tên bằng sự bao dung và thấu hiểu.

Huyền thoại Khâu Vai còn được khai thác ở chiều sâu tự sự qua tiểu thuyết "Chuyện tình Khâu Vai" của tác giả Nguyễn Thế Kỳ, Chủ tịch Hội đồng Lý luận, phê bình văn học, nghệ thuật Trung ương. Đây là tiểu thuyết đầu tay ông nhưng được đầu tư công phu, vượt ra khỏi những mô típ tự sự quen thuộc, mà mở ra một hướng tiếp cận riêng về không gian văn hóa và đời sống tinh thần của đồng bào các dân tộc miền núi phía Bắc.

Nhà văn Nguyễn Văn Thọ nhận xét, tác giả Nguyễn Thế Kỳ đã dày công kiến tạo "Chuyện tình Khâu Vai" như một tiểu thuyết mang dấu ấn riêng, mở ra một cách tiếp cận mới trong văn học. Từ truyền thuyết dân gian, ông đã dựng nên một thiên tình sử giàu chất nhân văn, vừa thấm đẫm cảm xúc, lại có chiều sâu văn hóa". Qua lăng kính văn

chương, Khâu Vai trở thành một hình tượng nghệ thuật giàu chất liệu để các văn nghệ sĩ tiếp tục khai thác trong dòng chảy văn hóa đương đại.

Bảo tồn di sản sống

Theo thời gian, Khâu Vai không còn là một phiên chợ nhỏ của riêng người dân bản địa mà trở thành không gian văn hóa hội tụ sắc màu của các cộng đồng dân tộc trên Cao nguyên đá. Với sự phát triển của du lịch, quy mô lễ hội ngày càng được mở rộng với nhiều hoạt động đậm bản sắc như hát giao duyên, múa dân gian, trò chơi truyền thống, trình diễn trang phục dân tộc...

Nghệ sĩ nhiếp ảnh Ngô Chí Thành (Phú Thọ) chia sẻ: "Nhiều lần đến Khâu Vai, tôi nhận ra sức hút không chỉ ở cảnh sắc mà ở chiều sâu cảm xúc con người. Với nhiếp ảnh, đây là không gian hiếm có, nơi mỗi ánh mắt, mỗi khoảnh khắc gặp gỡ đều ẩn chứa một câu chuyện".

Từ sức hút ấy, chợ tình Khâu Vai ngày càng thu hút đông đảo du khách tìm đến. Năm 2025, chợ đón trên 20.000 lượt người, tăng gấp 5 - 6 lần so với thập kỷ trước. Lượng khách gia tăng mở ra cơ hội thúc đẩy kinh tế, song cũng đặt ra không ít thách thức trong việc bảo tồn giá trị di sản. Bởi nhu cầu dịch vụ tăng nhanh kéo theo sự phát triển của các hàng quán lưu niệm, ăn uống làm lấn át không gian nguyên sơ vốn có. Xu hướng thương mại hóa, sân khấu hóa" cũng làm nguy cơ biến dạng chợ

tình thành một sản phẩm du lịch đơn thuần, thiếu đi chiều sâu văn hóa.

Đồng chí Nguyễn Thị Hoài, Phó Giám đốc Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch tỉnh cho biết: "Chúng tôi xác định, phát triển du lịch phải đi cùng với bảo tồn di sản văn hóa. Du khách đến trải nghiệm, tìm hiểu, chứ không làm thay đổi bản chất của phiên chợ. Vì vậy, mọi hoạt động tổ chức đều hướng tới việc giữ gìn giá trị nguyên bản, đảm bảo người dân là chủ thể sáng tạo và thực hành văn hóa. Việc khai thác du lịch cũng phải đặt trong giới hạn cho phép để không làm mai một chiều sâu văn hóa".

Giữ gìn Khâu Vai không chỉ là bảo tồn một phiên chợ, mà là gìn giữ một di sản sống - nơi ký ức được gọi tên, được nâng niu qua năm tháng. Để những giá trị ấy không phai nhạt trong dòng chảy hiện đại, bên cạnh việc giữ gìn không gian văn hóa nguyên bản, cần tiếp tục kể câu chuyện Khâu Vai bằng những hình thức mới như phim tài liệu, các sản phẩm truyền thông trên nền tảng số. Ký ức được kể lại đúng cách, Khâu Vai sẽ không còn là một điểm đến, mà trở thành biểu tượng bền bỉ của sự thủy chung và trân trọng quá khứ trong đời sống hôm nay ■

DIỄN ĐÀN

Lặng lại để yêu thương

■ THIÊN THANH

CHỢ tình Khâu Vai - phiên chợ chỉ họp một lần trong năm từ lâu đã vượt ra ngoài khuôn khổ sinh hoạt văn hóa địa phương để trở thành một biểu tượng gợi nhiều suy ngẫm. Nhưng có lẽ, điều đáng suy ngẫm không nằm ở câu chuyện huyền thoại gắn với nguồn gốc của phiên chợ, mà ở cách mỗi người đang nhìn nhận và ứng xử với đời sống tình cảm qua "lăng kính" Khâu Vai.

Điểm đặc biệt của chợ tình không phải là sự mua bán, mà là không gian gặp gỡ, nơi mỗi người có thể đối diện với những ký ức riêng tư, những mối quan hệ từng dang dở hoặc chưa trọn vẹn. Ở đó, sự

hiện diện của cảm xúc được chấp nhận một cách tự nhiên, không quá nặng nề bởi những chuẩn mực xã hội - chính nét văn hóa này đã khiến Khâu Vai trở nên khác biệt.

Đặt trong bối cảnh hôm nay, khi đời sống ngày càng gấp gáp, các mối quan hệ cũng trở nên mong manh và dễ thay đổi, thì tinh thần của chợ tình Khâu Vai lại gợi mở một góc nhìn đáng suy ngẫm. Phải chăng, con người hiện đại đang thiếu đi những không gian để lặng lại, để đối thoại với chính cảm xúc của mình? Khi tình yêu dễ đến, dễ đi, khi các mối quan hệ bị chi phối bởi nhịp sống số hóa và những lựa chọn nhanh, liệu chúng ta có còn

đủ kiên nhẫn để gìn giữ một ký ức, một sự gắn bó, dù không trọn vẹn?

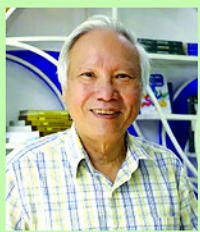
Ở Khâu Vai, người ta có thể gặp lại người cũ mà không làm tổn thương hiện tại; có thể nói với nhau những điều chưa kịp nói mà không bị ràng buộc bởi những phán xét. Điều đó không có sự cho sự nuôi tiếc hay quay về quá khứ, mà ngược lại, cho thấy một cách ứng xử nhân văn: biết trân trọng những gì đã qua, để sống tốt hơn với những gì đang có. Và chợ tình Khâu Vai cũng nhắc nhở mỗi người hãy sống bao dung hơn, chậm lại hơn, biết trân trọng những giá trị thuộc về đời sống nội tâm ■

Sản phẩm du lịch độc đáo

LTS: CHỢ PHONG LƯU KHÂU VAI KHÔNG CHỈ LÀ ĐIỂM ĐẾN DU LỊCH ĐỘC ĐÁO, MÀ CÒN LÀ BIỂU TƯỢNG VĂN HÓA GIÀU TÍNH NHÂN VĂN CỦA CỘNG ĐỒNG CÁC DÂN TỘC TỈNH TUYÊN QUANG. VIỆC TỔ CHỨC LỄ HỘI HÀNG NĂM NHẪM BẢO TỒN VÀ PHÁT HUY CÁC GIÁ TRỊ VĂN HÓA TRUYỀN THỐNG CỦA NHÂN DÂN CÁC DÂN TỘC TRONG TỈNH, ĐỒNG THỜI TẠO SẢN PHẨM DU LỊCH ĐỘC ĐÁO, HẤP DẪN, THÚC ĐẨY NGÀNH DU LỊCH CỦA TỈNH PHÁT TRIỂN.

PGS.TS NGUYỄN VĂN HUY, Nhà nghiên cứu văn hóa dân tộc, Phó Giám đốc Trung tâm Nghiên cứu và Phát huy giá trị di sản văn hóa

Giá trị cốt lõi làm nên "huyền thoại"

TÔI cho rằng, giá trị cốt lõi làm nên "huyền thoại" của chợ Phong lưu Khâu Vai không nằm ở sự độc đáo bề nổi của một phiên chợ, mà ở chiều sâu văn hóa trong cách con người ứng xử với tình cảm. Trong cấu trúc văn hóa dân gian, những không gian như chợ phiên, lễ hội vốn là nơi cộng đồng trao đổi, kết nối, nhưng Khâu Vai lại mang một ý nghĩa khác biệt: đó là "không gian của ký ức", nơi những người từng có duyên nhưng không thể nên duyên có thể gặp lại, đối diện với quá khứ của chính mình.

Điều khiến tôi ấn tượng là cộng đồng nơi đây không né tránh hay cấm đoán những tình cảm riêng tư, mà chấp nhận chúng như một phần tự nhiên của đời sống. Tuy nhiên, sự chấp nhận ấy luôn đi kèm với những chuẩn mực rõ ràng, không làm ảnh hưởng đến gia đình và trật tự xã hội. Chính sự dung hòa giữa cá nhân và cộng đồng, giữa ký ức và hiện tại đã tạo nên bản sắc riêng cho Khâu Vai. Ở một góc nhìn rộng hơn, tôi cho rằng chợ tình Khâu Vai phản ánh triết lý sống của cư dân vùng cao, nơi con người đối xử với tình yêu bằng sự bao dung, chân thành và trách nhiệm. Chính điều đó đã giúp chợ tình Khâu Vai tồn tại bền bỉ, trở thành một "huyền thoại sống" trong đời sống văn hóa.

Ông HOÀNG NGỌC THÀNH, Chủ tịch UBND xã Khâu Vai

Động lực phát triển du lịch địa phương

CHỢ tình Khâu Vai là Di sản văn hóa đặc biệt, độc đáo, riêng có của Cao nguyên đá Đồng Văn, hình thành cách đây hơn 100 năm, có vai trò quan trọng trong định hình sản phẩm du lịch của xã Khâu Vai.

Để biến di sản thành động lực thúc đẩy kinh tế của địa phương, xã Khâu Vai tập trung các giải pháp bảo tồn di sản gắn với phát triển du lịch bền vững; xử lý nghiêm các hoạt động thương mại hóa tại chợ tình; tăng cường hoạt động quảng bá hình ảnh. Nâng cấp đường giao thông tạo sự kết nối chặt chẽ với các điểm du lịch khác trên Cao nguyên đá; phát triển hệ thống dịch vụ homestay, nhà hàng.

Trong thời gian diễn ra chợ tình sẽ tổ chức chuỗi hoạt động phong phú để tăng thêm trải nghiệm cho du khách như: Hội thi chim họa mi hát, trình diễn trang phục dân tộc, thi "Đề khỏe, đề đẹp", các trò chơi thể thao dân gian, thi giải bánh dày, thi ẩm thực từ ngô, lễ dâng hương Miếu Ông - Miếu Bà, hát đối giao duyên và lễ cầu duyên; trải nghiệm, tham quan các điểm check-in tại Mê cung đá, thưởng thức ẩm thực truyền thống và khám phá cảnh quan lòng hồ thủy điện Nho Quế. Qua đó góp phần bảo tồn di sản và nâng cao thu nhập cho người dân.

Anh NGUYỄN VĂN TRÁI, Giám đốc Công ty Du lịch Hà Giang trẻ

Kết nối sản phẩm du lịch đặc sắc

TRONG hành trình du lịch xứ Tuyên, Khâu Vai đang dần chuyển mình từ một phiên chợ mang tính biểu tượng văn hóa trở thành sản phẩm du lịch có chiều sâu. Năm giữa không gian Cao nguyên đá hùng vĩ, nơi đây hội tụ nhiều tài nguyên đặc sắc như mê cung đá, lòng hồ thủy điện Nho Quế 2 cùng hệ sinh thái cảnh quan đặc trưng. Trên nền tảng đó, đời sống văn hóa phong phú của đồng bào các dân tộc càng làm nổi bật sức hấp dẫn riêng của vùng đất này. Điểm nhấn nổi bật nhất vẫn là chợ Phong lưu Khâu Vai, "cánh cửa" để du khách tiếp cận

chiều sâu lịch sử và văn hóa bản địa. Tại đây, du khách không chỉ được hòa mình vào không gian lễ hội, mà còn có cơ hội lắng nghe, tìm hiểu về nguồn gốc chợ tình, về triết lý sống tôn trọng quá khứ, đề cao sự thủy chung và bao dung trong đời sống tình cảm của người vùng cao. Hiện nay, các sản phẩm du lịch đang được định hướng phát triển theo hướng cộng đồng, kết hợp với du lịch lịch sử - văn hóa tâm linh, gắn với trải nghiệm tại các bản làng. Việc kết nối Khâu Vai với các điểm đến không chỉ tạo nên những sản phẩm đa dạng, phong phú, mà còn góp phần phát huy bền vững giá trị văn hóa bản địa, đáp ứng nhu cầu của du khách.

Chị SÙNG THỊ PÀ, thôn Há Dấu Cò, xã Khâu Vai

Giữ hồn chợ Khâu Vai

CHỢ Phong lưu Khâu Vai là phiên chợ độc đáo của ký ức, nếp sống đã được trao truyền qua bao thế hệ. Ngày còn nhỏ, tôi theo mẹ đi chợ, vừa mua bán hàng hóa, vừa gặp gỡ bà con, lắng nghe những câu chuyện về chàng Ba, nàng Út để cảm nhận trọn vẹn cái tình của người vùng cao.

Giờ đây, khi du khách tìm về chợ Phong lưu Khâu Vai ngày một đông, người dân chúng tôi càng ý thức rõ hơn trách nhiệm gìn giữ và phát huy giá trị văn hóa. Từ cách mặc trang phục truyền thống, chuẩn bị món ăn đặc trưng, gìn giữ nghề truyền thống đến lối ứng xử văn minh, thân thiện với du khách, góp phần giữ lại hồn cốt riêng của Khâu Vai.

Bản thân tôi cũng trực tiếp kể cho du khách phương xa nghe câu chuyện tình chàng Ba, nàng Út, về sự thủy chung son sắt cũng nét đẹp văn hóa của đồng bào nơi đây. Tôi nghĩ, chừng nào người dân còn tự hào và nâng niu những giá trị ấy, thì chợ Phong lưu Khâu Vai sẽ còn sống mãi trong ký ức cộng đồng và trong nhịp sống hôm nay.

Du khách người Hà Lan ANNETTE HERFKENS

Ấn tượng không gian văn hóa độc đáo hiếm có

TÔI thực sự choáng ngợp trước không gian văn hóa quá đỗi độc đáo của chợ tình Khâu Vai. Tôi đã đặt chân đến nhiều miền đất, thật hiếm có nơi nào trên thế giới mà những người từng lỡ dở duyên tình lại có thể thoải mái gặp gỡ, thăm hỏi nhau trong sự tôn trọng,

bao dung. Được hòa mình vào phiên chợ, tôi thấy không khí lễ hội tại đây ngập tràn vẻ đẹp nguyên sơ của tình người, rực rỡ trong sắc màu trang phục truyền thống. Đó thực sự là một trải nghiệm văn hóa tuyệt đẹp và sâu sắc nhất mà tôi từng được chứng kiến.

ĐẤT VÀ NGƯỜI XỨ TUYÊN

Kim Quan in bóng Bác Hồ

■ Ghi chép: LÊ DUY

TRONG NHỮNG NĂM CUỐI CỦA CUỘC KHÁNG CHIẾN CHỐNG THỰC DÂN PHÁP (1953 - 1954), THÔN KHUÔN ĐIỀN, XÃ KIM QUAN, HUYỆN YÊN SƠN (CŨ) NAY LÀ XÃ TÂN TRÀO, TỈNH TUYÊN QUANG ĐÃ VINH DỰ ĐƯỢC BÁC HỒ, TRUNG ƯƠNG ĐẢNG, CHÍNH PHỦ CHỌN LÀM ĐỊA ĐIỂM LÀM VIỆC.

Học sinh Trường Mầm non Kim Quan tham quan Di tích ATK Kim Quan.

An toàn khu

CUM di tích ATK Kim Quan là nơi Chủ tịch Hồ Chí Minh, Tổng Bí thư Trường Chinh, Phó Thủ tướng Phạm Văn Đồng, Văn phòng Trung ương Đảng và một bộ phận của Văn phòng Chính phủ đã ở và làm việc trong những năm cuối của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp xâm lược (1953-1954).

Đầu năm 1953, Tiểu đoàn công binh 333 (nay là Lữ đoàn 239) do đồng chí Lê Trung Ngón phụ trách đã lên ATK Kim Quan dựng nhà cho các cơ quan Trung ương. Cuối năm một bộ phận của Văn phòng Trung ương Đảng Chính phủ chuyển lên ở và làm việc tại đây. Đầu năm 1954 Bác Hồ cũng chuyển lên Kim Quan. Để đảm bảo an toàn bí mật cho Bác Hồ, Trung ương Đảng và Chính phủ, bộ đội công binh đã đào 3 căn hầm bí mật vào sâu trong lòng núi Nà Lối. Lúc bấy giờ, để đảm bảo an toàn và bí mật, toàn bộ đất khi đào hầm được đổ xuống sông Phó Đáy, hầm được ốp gỗ 3 mặt, được cấu móc với nhau bằng đinh sắt chắc chắn.

Đến tháng 9-1953 Văn phòng Trung ương Đảng, Tổng Bí thư Trường Chinh; các đồng chí Hoàng Quốc Việt, Lê Văn

Lương, một bộ phận Văn phòng Chính phủ và đồng chí Phạm Văn Đồng cùng chuyển đến Kim Quan. Bác Hồ về Kim Quan vào cuối năm 1953.

Tại Khuôn Diền, Bác Hồ đã gửi thư cổ vũ tinh thần chiến đấu của các cán bộ, chiến sĩ ở mặt trận Điện Biên Phủ, Người viết: "Các chú sắp ra trận. Nhiệm vụ các chú lần này rất to lớn, khó khăn, nhưng rất vinh quang". Bác tin tưởng các chiến sĩ sẽ vượt qua khó khăn, gian khổ để

làm tròn nhiệm vụ vẻ vang mà Đảng và Nhân dân giao phó.

Nhiều quyết sách quan trọng được ban hành

Đồng chí Dương Minh Tuấn, Chủ tịch UBND xã Tân Trào tự hào, những ngày Chủ tịch Hồ Chí Minh ở và làm việc tại ATK Kim Quan, Người đã chỉ đạo xây dựng hậu phương vững mạnh, cùng với Bộ Chính trị, Trung ương Đảng trực tiếp phê duyệt kế hoạch tham gia chỉ đạo

nhiều chiến dịch lớn, đỉnh cao là chiến dịch Điện Biên Phủ, giành thắng lợi hoàn toàn.

Ông Nguyễn Văn Mạch, một nhà nghiên cứu lịch sử Tuyên Quang cho biết: "Từ cuối năm 1953 đến tháng 8-1954, toàn bộ đầu não kháng chiến đã dời về Kim Quan. Vị trí này đáp ứng hoàn hảo tiêu chí quân sự tiến khả dĩ công, thoái khả dĩ thủ. Rừng Nà Lối rậm rạp che mắt máy bay địch, sông Phó Đáy như hào nước tự nhiên bao bọc, đường lui sang Thái Nguyên hay lên Bắc Kạn đều thuận tiện".

Trong kháng chiến, Kim Quan là địa điểm duy nhất mà nơi làm việc của Bác Hồ, Trung ương Đảng, Chính phủ liên nhau. Kim Quan vùng đất nổi tiếng xưa nên nhiều xã gộp vào gọi là Tổng Kim Quan. Có cả xã Kim Quan Hạ, Kim Quan Thượng. Vùng đất trải dài ra cả xã Trung Sơn hiện nay. Năm 1953, Chi bộ đảng đầu tiên ở đây được thành lập, đến năm 1965 đã vươn lên thành một Đảng bộ vững mạnh. Sau khi sáp nhập cùng xã Tân Trào thành xã Tân Trào, xã nông thôn mới với nhiều tiêu chí nâng cao, kiểu mẫu. Cùng với các điểm di tích trong Khu di tích Quốc gia đặc biệt Tân Trào, nơi đây không chỉ là địa điểm đón du khách tham quan, mà còn là địa chỉ đỏ giáo dục truyền thống cách mạng cho thế hệ trẻ. Về Khuôn Diền hôm nay, không còn cảnh đường đất lầy lội, thay vào đó là những con đường bê tông trải dài như những mạch máu

hồng hào nối liền các thôn bản. Dưới nếp nhà sàn truyền thống của đồng bào Dao, Tày, Nùng, tự duy làm kinh tế đã khác xưa. Không còn trông chờ, ỷ lại vào sự hỗ trợ của Nhà nước, người dân đã chủ động vươn lên làm giàu. Đến năm 2025, thu nhập bình quân đạt trên 4 triệu đồng/người/tháng; thôn luôn tự hào giữ vững danh hiệu "Thôn văn hóa"; 100% đường thôn, liên thôn, đường ngõ xóm và đường trục chính nội đồng được bê tông hóa. Thôn đều có nhà văn hóa, sân thể thao; sân thể thao đều lắp đặt các dụng cụ thể dục thể thao ngoài trời ở điểm công cộng. Anh Dương Trung Dũng, Trưởng thôn Khuôn Diền chia sẻ: "Ngày xưa cha ông ta đánh giặc giữ nước giỏi, thì giờ con cháu phải đánh cái nghèo cho giỏi. Truyền thống quê mình là tự lực cánh sinh, ngày xưa khó khăn thế mà còn nuôi giấu được cán bộ, còn thắng được thực dân Pháp, thì giờ có đường đẹp, có điện sáng! Phát huy truyền thống không phải chỉ là giữ cái nhà sàn cho đẹp, mà là cái bụng phải no, cái đầu phải sáng, làm kinh tế giỏi để xứng đáng là Dân Thủ đỏ Kháng chiến".

Di tích ATK - Kim Quan đã chứng kiến nhiều sự kiện lịch sử trọng đại, những quyết định có liên quan đến vận mệnh dân tộc ta. Khu di tích ATK Kim Quan chính là đại bản doanh được xây dựng quy mô nhất của Bác Hồ, Trung ương Đảng và Chính phủ trong thời kỳ kháng chiến chống Thực dân Pháp tại chiến khu Việt Bắc ■

Chủ tịch Hồ Chí Minh và Bộ trưởng Bộ Tài chính Lê Văn Hiến làm việc tại Chiến khu Việt Bắc.

GIẢI THOẠI

Chiếc đồng hồ của Xuân Diệu

NHÀ thơ Xuân Diệu có một nguyên tắc bất di bất dịch: chiếc đồng hồ đeo tay của ông bao giờ cũng được vận nhanh hơn giờ thực tế từ 15 đến 20 phút.

Nhờ chiếc đồng hồ chạy nhanh, Xuân Diệu gần như không bao giờ đến muộn. Ngược lại, ông thường là người đến sớm nhất trong các cuộc họp hay buổi tọa đàm. Nếu cuộc họp bắt đầu lúc 8 giờ, theo đồng hồ của ông đã là 8 giờ 20. Ông sẽ ngồi sẵn ở đó, bồn chồn chờ đợi và đợi khi là cần nhận các đồng nghiệp vì "sao mọi người đến trễ thế". Sự lệch pha này đôi khi tạo ra những tình huống dở khóc dở cười cho bạn bè văn nghệ sĩ, nhưng ai cũng hiểu đó là cái "nết" của một tâm hồn quá sợ sự tàn phai.

Chiếc đồng hồ chạy nhanh chính là hiện thực hóa của những vần thơ: "Mau với chứ, vội vàng lên với chứ! Em ơi em, tình non sắp già rồi..."

Với Xuân Diệu, thời gian là một dòng chảy một đi không trở lại. Ông sợ rằng nếu cứ thong dong theo giờ của thiên nhiên, ông sẽ lỡ mất những khoảnh khắc bông hoa nở đẹp nhất, hay lỡ mất lúc cảm xúc dâng trào nhất. Việc chỉnh đồng hồ nhanh chính là cách ông "ăn gian" với tạo hóa, để được sống nhiều hơn người khác trong cùng một quỹ thời gian.

Bạn bè kể lại rằng, ngay cả khi không nhìn đồng hồ, nhịp sinh học của Xuân Diệu cũng nhanh hơn người thường. Ông nói nhanh, đi nhanh và làm việc với cường độ khủng khiếp. Chiếc đồng hồ chỉ là một "công cụ hỗ trợ" để ông duy trì cái nhịp sống gấp gáp đó cho đến tận cuối đời.

Giải thoại này không chỉ nói lên tính cách tỉ mỉ, đúng giờ của một nhà báo, nhà văn chuyên nghiệp mà còn khắc họa rõ nét một tâm hồn nghệ sĩ luôn khao khát chiếm lĩnh sự sống đến tận cùng.

HẢI YẾN (Sưu tầm)

Những giai điệu thay lời kết nối

TRONG bối cảnh ngoại giao hiện đại, khi “quyền lực mềm” ngày càng được chú trọng trong chiến lược đối ngoại, những hoạt động giao lưu nghệ thuật không chỉ dừng lại ở giá trị biểu diễn đơn thuần. Âm nhạc đang được nhiều quốc gia lựa chọn như một phương thức tinh tế để mở rộng không gian tiếp xúc, tạo dựng đối thoại và thúc đẩy hợp tác văn hóa. Có thể xem đây là một hình thức ngoại giao thâm mỹ, mở ra những khoảng lặng cần thiết để xây dựng niềm tin và cảm xúc tích cực trong quan hệ quốc tế. Khi ngôn từ hoặc lập luận gặp giới hạn, những câu chuyện bằng âm thanh sẽ giúp các dân tộc đến gần nhau hơn qua trải nghiệm chung.

Thực tế thời gian qua, công chúng yêu nghệ thuật đã có dịp thưởng thức nhiều chương trình giao lưu đặc sắc, minh chứng rõ nét cho sức mạnh của “ngoại giao âm nhạc”. Tại Học viện Âm nhạc Quốc gia Việt Nam, buổi hòa nhạc kỷ niệm 75 năm quan hệ ngoại giao Việt Nam - Hungary đã cho thấy âm nhạc là điểm gặp gỡ tự nhiên của các nền văn hóa. Tại đây, giai điệu Trung Âu được trình bày bên cạnh âm hưởng Việt Nam; mỗi nền văn hóa giữ trọn bản sắc riêng nhưng vẫn tìm thấy sự cộng hưởng. Hay mới đây vào tháng 4-2026, đêm Hòa nhạc hữu nghị Việt Nam - Slovakia tổ chức trang trọng tại Nhà hát Hồ Gươm lại mang đến một cuộc trò chuyện duyên dáng giữa phương Đông và phương Tây. Những bản nhạc thính phòng châu Âu, qua bàn tay tài hoa của nghệ sĩ Slovakia, khi đặt cạnh âm hưởng truyền thống Việt Nam không hề khiên cưỡng mà nâng đỡ nhau tạo nên một không gian thường thức sang trọng. Sự giao thoa ấy phản ánh đúng tinh thần của ngoại giao văn hóa: tôn trọng sự khác biệt, hướng tới thấu hiểu và tăng cường tin cậy.

Không chỉ kết nối với châu Âu, âm nhạc còn là sợi dây thắt chặt tình láng giềng. Tối 15-4, Chương trình nghệ thuật hữu nghị Việt Nam - Trung Quốc (chào mừng chuyến thăm cấp Nhà nước của Tổng Bí thư, Chủ tịch nước Tô Lâm và Phu nhân tới Trung Quốc, đồng thời chào mừng Năm hợp tác du lịch Việt Nam - Trung Quốc 2026 - 2027) đã trở thành biểu tượng sinh động cho sự hòa quyện giữa hai nền văn hóa. Dưới sự chỉ huy của Nhạc trưởng Đồng Quang Vinh cùng sự tham gia của nhiều đơn vị nghệ thuật lớn,

Kết nối bằng âm nhạc

■ GIANG LAM

Trong dòng chảy cuộc sống, khi những khác biệt về ngôn ngữ hay khoảng cách địa lý trở thành rào cản, thì âm nhạc lại hóa thành một nhịp cầu êm ái. Thông qua các chương trình giao lưu nghệ thuật giữa Việt Nam và quốc tế, những giai điệu đã thay cho lời chào, đưa các nền văn hóa xích lại gần nhau một cách chân thành và thấu cảm hơn. Hòa trong dòng chảy ấy, những âm vang mang đậm bản sắc của quê hương Tuyên Quang cũng đang góp thêm một nét vẽ hiền hòa, gọi mời bè bạn muôn phương.

Một tiết mục biểu diễn nghệ thuật tại chương trình Giao lưu hữu nghị Việt Nam - Hoa Kỳ.

tác phẩm “Hello Vietnam” đan xen cùng dân ca Trung Quốc “Hoa Nhài” do ca sĩ Nguyễn Thị Ngọc Hà và Trần Nguyễn Kim Ngân trình diễn đã tạo nên một tiết mục tuyệt đẹp.

Nhớ lại khoảnh khắc đứng trên sân khấu hôm ấy, ca sĩ Trần Nguyễn Kim Ngân xúc động chia sẻ: “Trên sân khấu giao lưu, chúng tôi không dùng lời nói để giao tiếp. Khi tiếng đàn, bài ca cất lên, các nghệ sĩ chỉ cần nương theo nhịp phách của nhau, nhìn vào ánh mắt nhau là đã thấu hiểu được thông điệp của tình

láng giềng. Cảm giác lúc ấy rất thiêng liêng, nghệ thuật đã tự nó làm nhiệm vụ kết nối những tâm hồn đồng điệu”.

Những đêm nhạc như vậy đang từng bước vẽ nên một bức tranh ngoại giao văn hóa đa sắc, gửi gắm thông điệp hiền hòa về một đất nước Việt Nam trân trọng bản sắc cội nguồn và luôn sẵn lòng làm bạn với thế giới.

Giai điệu quê hương cùng bè bạn

Sự kết nối qua âm nhạc không chỉ diễn ra ở những sân khấu lớn của Thủ

đô, mà còn được tiếp nối nhịp nhàng tại các địa phương. Trong bức tranh đa sắc ấy, Tuyên Quang đang lặng lẽ đóng góp những thanh âm nguyên bản của mình. Việc gìn giữ và mang nét đẹp văn hóa truyền thống đi giao lưu quốc tế chính là cách để địa phương tự hào bước vào dòng chảy hội nhập.

Đều đặn mỗi năm, Đoàn Nghệ thuật Dân tộc tỉnh Tuyên Quang có từ 3 đến 4 chuyến lưu diễn tại nước ngoài, đồng thời thường xuyên có các đợt biểu diễn nghệ thuật phục vụ các đoàn ngoại giao khi đến thăm tỉnh. NSUT Nguyễn Thu Hồng, Trưởng đoàn Nghệ thuật Dân tộc tỉnh chia sẻ, những năm qua đoàn đã đi lưu diễn tại nhiều quốc gia như Hàn Quốc, Trung Quốc... Hành trang mà các nghệ sĩ mang theo đến những sân khấu quốc tế ấy không phải là những kỹ thuật âm nhạc hiện đại, mà là tiếng đàn Tính bổng trầm, những vũ điệu dân gian truyền thống của đồng bào các dân tộc. Giữa nhịp sống hối hả của nước bạn, thanh âm mộc mạc từ núi rừng Tuyên Quang lại mang đến một khoảng lặng bình yên đến lạ.

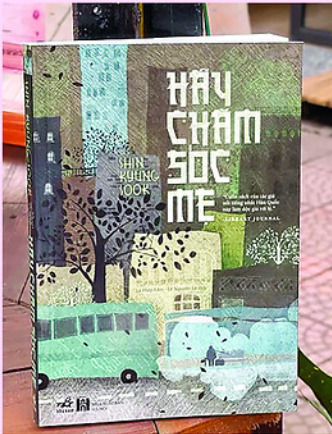
Nhớ lại kỷ niệm trong một chuyến lưu diễn tại Trung Quốc, NSUT Thu Hồng chia sẻ: “Lúc âm nhạc miền núi và những điệu múa bản làng Tuyên Quang được thể hiện, cả hội trường im lặng lắng

nghe. đến tận Tỉnh, trang tiếng pháo nổ vẫn h trái tim... Th đi ma ngon ngày những được dân p một l gốc r chia s cơ sở chắc g tính n... Sự năm c giá tr sự tr chỉ m còn n lịch v điệu h hiểu, được - nơi làm s

MỖI TUẦN MỘT CUỐN SÁCH

Câu chuyện về tình mẫu tử

■ NGỌC BÍCH

Cuốn sách như một câu chuyện giản dị nhưng sâu sắc về tình mẫu tử và tình cảm gia đình.

Hãy chăm sóc mẹ là một trong những tiểu thuyết nổi tiếng nhất của nhà văn Hàn Quốc Shin Kyung-sook, từng gây tiếng vang lớn tại Hàn Quốc và nhiều nước trên thế giới. Sách do Lê Hiệp Lâm và Lê Nguyễn Lê dịch, Nhã Nam và Nhà xuất bản Hà Nội phát hành năm 2023.

TÁC phẩm chạm đến trái tim người đọc bằng một câu chuyện giản dị nhưng sâu sắc về tình mẫu tử, gia đình và những điều chúng ta thường vô tình lãng quên.

Câu chuyện bắt đầu bằng một biến cố: người mẹ già Park So-nyo bị lạc tại ga tàu điện ngầm ở Seoul khi cùng chồng lên thăm con cái. Hành trình tìm kiếm người mẹ trở thành sợi dây xuyên suốt tác phẩm.

Thông qua góc nhìn của từng thành viên trong gia đình gồm người con gái, người con trai, người chồng và cả chính người mẹ, bức chân dung về người phụ nữ ấy dần hiện lên.

Là trung tâm của câu chuyện, bà Park So-nyo hiện lên như hình ảnh điển hình của người phụ nữ Á Đông tảo tần, hy sinh cả đời cho chồng con. Bà ít học, sống lặng lẽ, chịu đựng và gần như không bao giờ đòi hỏi. Nhân vật này gợi lên nỗi xót xa về sự vô tâm của những người thân yêu trước những hy sinh thầm lặng.

Người con gái cả Chi-hon là một nhà văn sống ở Seoul, đại diện cho lớp người trẻ thành đạt nhưng xa rời gia đình. Qua lời kể của cô, độc giả thấy rõ sự dần vật, hối hận khi cô nhận ra mình đã quá bận rộn với cuộc sống riêng mà quên đi mẹ. Nhân vật này đóng vai trò kết nối quá khứ và hiện tại, đồng thời thể hiện hành trình thức tỉnh về tình mẫu tử.

Còn nhân vật người con trai cả Hyong-chol là niềm tự hào của gia đình, thành đạt và sống có trách nhiệm nên mang nặng cảm giác tội lỗi khi nhận ra mình đã không dành đủ thời gian cho mẹ. Tuy nhiên, Hyong-chol cũng cho thấy áp lực của vai trò “ trụ cột” và sự đánh đổi giữa thành công xã hội với tình cảm gia đình.

Trong khi đó, người cha ban đầu được khắc họa như một người đàn ông gia trưởng, khó khăn và có phần vô tâm; nhưng khi vợ mất tích, ông dần bộc lộ những cảm xúc sâu kín và tình yêu dành cho vợ theo cách rất riêng. Nhân vật này giúp câu chuyện trở nên

đa chiều, cho thấy được thể hiện rõ

Tác phẩm mang đầy đủ, khi thực để bị người người là điều hiển nhiên thừa giá trị.

Cuốn sách có đối linh hoạt giữa dụng ngôi thứ hai khiến người đọc vô văn chính mình.

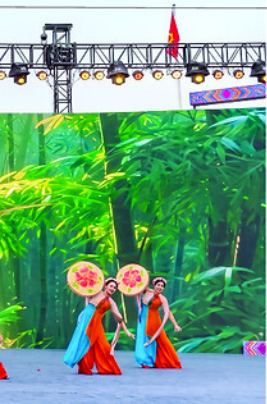
Văn phong c tình tế nhưng đầy gợi lên nỗi day đ òn ào mà thấm đ người đọc.

Nhân Ngày c tháng 5 này, tìm đ nhọc nhọc đây xác lại, suy ngẫm và t tâm và chăm sóc

Pickleball

lên ngôi đại chúng

■ THU PHƯƠNG

Tiết mục biểu diễn của Đoàn Nghệ thuật Dân tộc tỉnh Tuyên Quang tại châu Văn Sơn (Trung Quốc).

Không thiên về sức mạnh như tennis, không đòi hỏi sức bật như cầu lông, cũng không xoáy sâu vào những pha xử lý tốc độ cao như bóng bàn, Pickleball chinh phục người chơi bằng nhịp điệu nhẹ nhàng nhưng giàu chiến thuật, khiến mỗi pha bóng trở nên tinh tế, cuốn hút. Với phong cách “đễ nhập cuộc nhưng khó tinh thông”, môn thể thao này nhanh chóng lan tỏa và vươn lên như một biểu tượng mới của thể thao đại chúng toàn cầu.

Sân Pickleball H'Mong Village (xã Lũng Tâm) trở thành điểm nhấn của mô hình du lịch - thể thao nơi đại ngàn.

Vượt mốc 80 triệu người chơi

RA đời năm 1965 trên đảo Bainbridge (bang Washington - Mỹ), Pickleball khởi đầu chỉ là một trò chơi sân sau dành cho trẻ em. Nhưng chính từ điểm xuất phát giản dị ấy, bộ môn này đã mở ra một hành trình phát triển hiếm thấy trong lịch sử thể thao hiện đại. Đến năm 2022, Pickleball được công nhận là môn thể thao chính thức của bang Washington, đánh dấu bước ngoặt chuyển mình từ nét văn hóa sân dã tràng thiết chế thể thao.

Không dừng ở phạm vi nội địa, Pickleball nhanh chóng bùng nổ tại Mỹ rồi lan rộng ra hơn 50 quốc gia, trong đó có Việt Nam. Theo tổng hợp của Global Pickleball Report, đã có hơn 80 triệu người trên thế giới từng cầm vợt, trong đó khoảng 22 triệu người chơi thường xuyên - một con số đủ để định vị Pickleball như một hiện tượng thể thao đại chúng mang tính toàn cầu.

Tại Tuyên Quang, toàn tỉnh có hơn 430 vận động viên thi đấu chuyên nghiệp, gần 2.300 người chơi Pickleball thường xuyên. So với năm 2025, số lượng người tham gia đã tăng gấp đôi, minh chứng cho giai đoạn bùng nổ của phong trào. Theo nhận định của nhiều người chơi: Pickleball là một bản giao hưởng tuyệt vời của các môn thể thao vợt, kết tinh nét quý phái của tennis, sự tinh tế của bóng bàn và sự linh hoạt của cầu lông. Sự giao thoa ấy tạo nên một bộ môn vừa dễ tiếp cận cho mọi lứa tuổi, vừa mang đầy tính chiến thuật cho những ai đam mê chinh phục.

Không gò bó trong quy chuẩn khắt khe, Pickleball cho phép người chơi thoải mái thể hiện cá tính với trang phục năng động của

cầu lông, tennis, hay mang đậm nét thanh lịch, nhẹ nhàng của thời trang trên thảm cỏ golf. Trên tay họ là chiếc vợt sợi carbon đáng chú ý nhẹ nhàng vức, mang sức mạnh cơ động lớn hơn vợt bóng bàn nhưng lại nhẹ nhàng hơn cây vợt tennis truyền thống.

“Vũ điệu” của Pickleball bắt đầu từ một trái bóng nhựa cứng, đục lỗ, nhẹ nhưng có độ nảy khó đoán - yếu tố khiến mỗi pha chạm trở nên tinh tế và đầy thử thách. Tâm điểm làm nên sức hút của bộ môn này nằm ở khu vực “kitchen” (bếp) rộng 2,13 m sát lưới - vùng cấm địa loại bỏ lợi thế về lẽ trực diện, cùng quy tắc “bóng phải nảy hai lần” ở những nhịp chạm đầu giữa bên giao và trả giao bóng. Điều này đã tạo tiêu chí chơi dựa vào sức mạnh thể lực thuần túy, buộc các tay vợt phải vận dụng sự mềm mại và tư duy nhân nại để kiến tạo nên những cơ hội dứt điểm hiểm hóc. Kịch tính được đẩy lên cao trào với cơ chế chỉ bên giao bóng mới được ghi điểm, khiến mỗi pha đối công trở thành một ván cờ chiến thuật căng thẳng. Trên sân đấu, sự đan xen nhịp nhàng giữa những cú “đỉnh” nhân nại, lắt léo nơi góc bếp cùng những pha dứt tốc đập bóng (smash) uy lực tạo nên một dòng chảy năng lượng bùng nổ.

Hơn cả một bộ môn vận động thông thường, Pickleball là nghệ thuật của sự chuyển động, nơi nét uyển chuyển, nhẹ nhàng và tinh thần thể thao ực lửa vút lên chạm đến điểm cân bằng hoàn hảo.

Dấu ấn Pickleball xứ Tuyên

Với gần 2.300 người chơi thường xuyên, Pickleball đang mang hơi thở thể thao lan tỏa trong đời sống người dân xứ Tuyên. Đã

Chi chuta đây 2 năm gắn bó với môn Pickleball, chị Trần Thị Huệ - Chủ nhiệm Câu lạc bộ Pickleball Tuyên Quang và con gái đã sở hữu bộ thành tích đáng nể.

tăng trưởng ấy đã tạo lực đẩy mạnh mẽ để hạ tầng thể thao địa phương bắt kịp. Theo tổng hợp của cơ quan chuyên môn: Toàn tỉnh hiện có 560 sân Pickleball chuyên dụng, 1.250 sân thể thao kết hợp, cùng 185 không gian sân được thiết kế khéo léo ngay tại khuôn viên các cơ quan, đơn vị. Đặc biệt, sự xuất hiện của 145 sân công cộng ngay tại các khu dân cư đã mang bộ môn này đến gần hơn với từng nếp nhà.

Nếu các cụm sân Pickleball trung tâm tinh làm tốt vai trò “hạt nhân” dẫn dắt phong trào, thì sự giao thoa giữa thể thao và du lịch trải nghiệm lại mở ra hướng đi đầy triển vọng. Tọa lạc ở độ cao hơn 600m so với mực nước biển, cụm 3 sân Pickleball đạt chuẩn tại Khu nghỉ dưỡng H'Mong Village (xã Lũng Tâm) được thiết kế phục vụ riêng cho du khách nghỉ dưỡng, tạo nên một không gian chơi thể thao nhẹ nhàng mà khác biệt. Giữa nên núi rừng cửa phủ trước và thung lũng Trăng Kim thơ mộng trải dài phía dưới, mỗi đường bóng như chậm lại, mềm hơn, hòa vào nhịp thở của thiên nhiên.

Ở bình diện thi đấu, công tác tổ chức giải Pickleball tại Tuyên Quang đã tiệm cận chuẩn chuyên nghiệp. Việc ứng dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong bốc thăm, cùng quy trình chấm điểm chuẩn hóa và giám sát chặt chẽ, giúp bảo đảm độ chính xác, minh bạch. Hơn thế nữa, Giải Pickleball tỉnh năm 2026 quy tụ 63 đoàn, 282 vận động viên không chỉ cho thấy quy mô, mà còn đánh dấu bước chuyển rõ rệt từ phong trào rộng sang chiều sâu chuyên môn.

Đáng chú ý, tháng 10-2024, Câu lạc bộ (CLB) Pickleball Tuyên Quang ra đời do chị Trần Thị Huệ làm Chủ nhiệm, đã đặt viên gạch đầu tiên cho hành trình chuyên nghiệp hóa bộ môn này tại địa phương. Từ hạt nhân ban đầu với 80 thành viên, phong trào dần lan rộng, đến nay toàn tỉnh có 32 CLB hoạt động ổn định. Trong dòng chảy ấy, CLB Pickleball Tuyên Quang vẫn giữ vai trò kết nối và dẫn dắt, với cấu trúc thành viên trải dài từ thế hệ 7X, 8X đến các em nhỏ. Tại đây,

lực lượng kế cận từng bước được bồi dưỡng và trưởng thành. Tiêu biểu như Phạm Minh Duy (sinh năm 2018), từ những buổi theo chân bố mẹ ra sân Pickleball, nay đã thi đấu thành thạo, gặt hái nhiều giải phong trào; Nguyễn Ngọc Diệp (sinh năm 2013) - con gái chị Huệ ghi dấu ấn với các danh hiệu Á quân nội dung U12 Giải Pickleball thành phố Hà Nội Open và Giải Pickleball thiếu niên quốc gia 2025, cùng nhiều giải cấp tỉnh. Phía sau những bước tiến ấy là vai trò truyền cảm hứng mạnh mẽ từ chính người “thuyền trưởng”. Chị chuta đây hai năm, chị Trần Thị Huệ đã sở hữu gần 50 giải thưởng, trong đó có chức vô địch đôi nam nữ Giải Doanh nhân trẻ chào Xuân 2025 (Hà Nội), góp phần đưa Pickleball Tuyên Quang từng bước khẳng định vị thế.

Chính triết lý “giản lược để lan tỏa, đủ sâu để chinh phục” đã tạo nên sức hút bền bỉ của Pickleball. Trên sân, ranh giới tuổi tác, thể lực dần mờ đi, nhường chỗ cho sự kết nối gần gũi, từ gia đình đến cộng đồng. Gia đình chị Vũ Thị Phương Lan (phường Minh Xuân) là một lát cắt tiêu biểu. Từ những bộ môn riêng như cầu lông, tennis, vô công chơi và 2 con đã gặp nhau trên cùng một mặt sân Pickleball. Không dừng ở trải nghiệm, gia đình chị còn cải tạo khu để xe thành sân tập Pickleball tại nhà, rồi cùng bước ra thi đấu và giành giải Ba nội dung đôi vô công ở một giải phong trào. “Với chúng tôi, thành tích chỉ là một phần, điều đọng lại là mỗi đường bóng trở thành nhịp kết nối của gia đình”, chị Lan chia sẻ.

Mỗi buổi chiều buông, tiếng “pốp” danh giòn vang rộn khắp các mặt sân Pickleball không chỉ thuần túy là thanh âm của trái bóng nhựa. Đó là xung nhịp của một đam mê đang cuộn chảy, nhịp đập hưng phấn của một phong trào thể thao đang ở giai đoạn bùng nổ. Và sâu xa hơn, thanh âm ấy chính là nhịp bắt đầu, minh chứng cho một Tuyên Quang năng động, hòa vào dòng chảy thể thao toàn cầu ■

Sau đêm diễn, nhiều khán giả đã nín thở để xin chạm vào chiếc đàn họ hỏi về ý nghĩa của những bộ phục thổ cẩm. Dù họ không hiểu Việt nhưng nụ cười và những tràng tay của họ cho chúng tôi biết rằng, óa quê hương mình đã chạm đến m họ’.

những, để có được những chuyến ng lời ca tiếng hát ra thế giới ấy, là nghệ thuật luôn được ủ ấm mỗi từ chính các nếp nhà, bản làng. Từ phong trào văn nghệ quần chúng duy trì bền bỉ khắp các thôn bản, tổ họ, nghệ thuật truyền thống đã có ớp phù sa màu mỡ để nuôi dưỡng ẽ. NSUT, Nhạc sỹ Ngô Sỹ Tùng ề, tình yêu văn hóa của bà con nơi chính là nhịp đập, là bộ phận vững giúp nghệ thuật chuyên nghiệp của hà từ tín vươn ra ngoài biên giới.

t đón nhận nồng nhiệt từ bè bạn châu cho thấy, những gì xuất phát từ văn hóa chân thật sẽ luôn tìm được n trọng. Giao lưu âm nhạc không mang lại niềm vui thường thức, mà ở ra những cánh cửa mới cho du là sự phát triển. Để rồi từ những giai iên hòa ấy, bè bạn phương xa thêm thêm yêu và mong muốn một ngày tìm về với vùng đất Tuyên Quang đã ươm mầm nên những thanh âm ay đắm lòng người ■

ình cảm không phải lúc nào cũng ằng.

ến những thông điệp sâu sắc và ể, tình mẫu tử thiêng liêng nhưng ằng quên. Khi còn mẹ, họ xem đó , nhưng khi mẹ mất đi họ mới thấm

ách kể chuyện đặc đó, chuyện ủa các người kể, thậm chí có lúc sử i (ban) để tạo cảm giác trực diện, như bị cuốn vào câu chuyện và tự

ủa Shin Kyung-sook nhẹ nhàng, ủa cảm xúc. Từng chi tiết nhỏ đều ất sâu xa. Tác phẩm vì thế không ản, để lại dư âm lâu trong tâm trí

ủa Mẹ - ngày chủ nhật thứ hai của ược Hãy chăm sóc mẹ như một cách ộng về tình thân, để cùng dùng ời: liệu chúng ta đã thực sự quan ợp mình hay chưa? ■

Núi chỉ có hai người

Truyện ngắn: **TỔNG NGỌC HÂN**

Đã nhận ra giọng người ấy ngay lập tức, nhưng Sen vẫn cố làm ra vẻ xa lạ. Người ấy bảo anh được nghỉ phép, quyết định lên thăm Sen. Nghe nói Sen dạy ở vùng Cao nguyên đá nhưng nằng nhĩnh phải địa chỉ cụ thể thì anh mới tối được.

Hồi Sen được phân công lên vùng Cao nguyên đá, người khóc nhiều nhất là mẹ. Bởi vì, mới một năm trước đó, nhiều bản làng của vùng đất này xây ra sạt lở đất kinh hoàng. Bao nhiêu nhà cửa, hoa màu bị cuốn trôi. Những trận lũ cuối mùa luôn khốc liệt như thế. Bởi ở đây, khe suối dầy đặc và những dòng nước ngầm trên núi không ai biết trước, cứ mỗi mùa lũ lại xé đất, quật đá mà lao xuống, hung hăng vô độ. Chỉ có bố là cảm thấy vui mừng khi con gái lên vùng cao dạy học. Bố bảo, Cao nguyên đá là vùng đất đẹp nhất tỉnh Tuyên Quang, người ta ở khắp nơi kéo về đây xem ruộng bậc thang mùa đổ nước và mùa lúa chín. Sen không dám nói với bố là mình rất sợ. Lấn chết hụt dưới nước giống như cơn ác mộng khiến Sen luôn cân cả trước mỗi quyết định của mình. Dù sinh ra, lớn lên ở thành phố, nhưng Sen nghĩ mình cũng có đủ những trải nghiệm cần thiết để tự lập ở nơi xa nhà, với điều kiện, con đường cô đi mỗi ngày, xin đừng phải qua suối.

Sen đến Cao nguyên đá vào một ngày đầu đông lạnh giá, núi rừng vắng vẻ, chỉ có gió xạc xào. Cuối năm, ruộng bậc thang xơ xác, tro troi những thân rạ xám ngoét trong gió núi cảm cảm thổi về. Cả một vùng núi rừng rộng miên man điệp trùng những thang ruộng đều thế. Có đơn và hoang vắng chào đón Sen. Trên con đường ngoằn ngoèo lác đặc những bụi cỏ lau lất phất bông trắng như thể đang kéo cổ hàng gió. Gió được thể hoàn hành, lồng lộng thung vắng, quát dọc triền núi, thì thoảng tạo ra một cơn lốc xoáy. Lốc xoáy không kéo dài, không cần dài cũng đủ khiến người ta sợ mà chùn bước. Lốc cuốn tất cả những gì cản đường vào một vòng xoáy cuồng nộ phút chốc rồi tung hết vào rừng trung như thể chôn vùi đạ khổ mềm còn đượm mùi sương, nắng, những chiếc lá còn non, cả những cánh hoa rừng nữa. Lốc xoáy như thổi của kẻ nhân rồi. Sen đợi khi rơm rập đáp xuống rồi mới tiếp tục đi. Còn có con đường bề rộng mà đi. Con đường mới, bản làng mới và cả học trò cũng mới. Sen lập cập trong cái rét và trong cả nỗi niềm bỡ ngỡ trông trái. Chỉ đồng nghiệp kể cho Sen nghe từ mĩ về trận lũ quét năm ấy. Rồi chị mím cười. Tất cả rồi cũng qua. Giờ thì yên tâm rồi nhé. Sen mím cười chống chế. Có các chị, thì em chả sợ gì cả. Nhưng trong lòng thì vẫn chưa nguôi run rẩy.

Mới đó mà đã sáu năm. Chị ấy đã lấy chồng, sinh con và chuyển về thành phố. Sen đã được chuyển từ điểm trường về trường lớn. Ngôi trường trên núi đẹp nhất, khang trang nhất mà Sen từng thấy kể từ khi ra trường. Chả vậy mà người ta gọi nơi này là "Trường học hạnh phúc", "Trường học du lịch". Những tòa nhà khang trang rộng rãi. Những phòng học tiện nghi. Sân trường mênh mông, vườn hoa rực rỡ sắc màu, có cả sân bóng. Trường còn có những câu lạc bộ thể thao, văn và sắp ong, tổ màu quả thông, trải nghiệm hướng dẫn viên du lịch. Sen nhớ là hôm ấy, trong buổi nhận lớp, nhận trò, Sen đã bật khóc nghẹn ngào. Tính Sen thế, buồn lo cũng khóc mà vui mừng cũng khóc.

Minh họa: **BÍCH NGỌC**

Sen quen anh trong một hoàn cảnh khá đặc biệt. Hồi ấy, Sen đang học năm thứ ba Đại học Sư phạm, một ngày hè, Sen về nhà bạn thân ở huyện chơi. Hôm sau, trên đường trở lại trường, trong lúc hai đứa đeo ba lô xách giày lội qua suối để sang đường lớn đón xe ra phố huyện thì lũ nguồn đổ về. Cái nắm tay của hai đứa con gái mảnh mai không thể thắng được dòng nước xiết cuốn cuộn. Hai người bị tách ra, cô bạn quay lại được bờ cũ còn Sen bị nước cuốn đi, chới vơi giữa dòng suối đầy đá lờm chờm, không có chỗ nào để cho Sen bám víu. Trong lúc cùng hoảng sợ thì có một người thanh niên bơi ra, ném về phía Sen sợi thắt lưng da. Sen chộp được và nắm chặt lấy, được anh từng bước đưa vào bờ. Bấp chân Sen bị rách một vết dài máu tuôn ra thành dòng. Người thanh niên ấy dùng áo lót để băng cho Sen rồi còng cô gái mặt tái nhợt vì sợ hãi và kiệt sức lên đường, dùng xe của đoàn công tác đưa cô tới trạm xá. Người thanh niên ấy là Thanh. Thanh là kỹ sư xây dựng người miền xuôi đang trong chuyến khảo sát dự án xây trường học ở vùng núi ấy. Chẳng trai hai mươi tuổi khỏe khoắn, khôi ngô đó đã làm run rẩy quả tim Sen bằng giọng nói trầm ấm lạ lùng. Sen xin số điện thoại của anh nhân và gọi anh để cảm ơn sau khi cô quay lại trường học. Thanh cũng có gọi hỏi thăm Sen vài lần. Sen biết, Thanh không có tình cảm gì đặc biệt với mình cả. Nhưng Sen thì có. Cô trot đem lòng thương nhớ người ta rồi. Những lần gọi điện thoại, anh chỉ hỏi thăm vết thương ở chân có thối, nó đã liền chưa, có để lại sẹo không, như cách anh quan tâm một đứa em gái hậu đậu. Anh còn nói bấp chận của con gái miền núi là nơi đẹp nhất. Anh toàn nói những điều mà Sen không cần nghe. Sen cũng không muốn làm em gái của anh. Những điều Sen chờ đợi thì anh toàn lảng tránh. Đến khi Sen tốt nghiệp, đi dạy hợp đồng ở một trường gần nhà, Sen lấy hết can đảm để gọi cho anh thì số máy ấy không có người dùng nữa. Sen đã gọi cầu may vào số điện thoại ấy cả trăm lần, cho tới một ngày có một giọng phụ nữ chửa như giảm nghe và cho biết sim điện thoại này chị mới mua. Và thế là Sen lạc mất anh.

Sen vẫn nói là đang yêu xa. Và trước mắt mọi người, cô luôn tỏ ra yêu đời, vui vẻ, giống như một cô nàng đang yêu và được yêu. Ngay cả bố mẹ Sen cũng tưởng thế. Nhiều ngày cuối tuần, Sen không về nhà mà ở lại trường cùng nhóm học sinh trải nghiệm hành trình hướng dẫn khách du lịch đi thăm vùng Cao nguyên đá, thăm làng homestay, trải nghiệm hái chè cùng bà con. Đi để vui cùng học sinh, để giới thiệu với du khách về vẻ đẹp của vùng Cao nguyên đá và hơn cả, Sen đi trong niềm hy vọng cháy bỏng là sẽ may mắn nhìn thấy bóng dáng người ấy trong những đoàn khách du lịch từ thành phố lên. Sen còn sắm máy ảnh, học chụp ảnh để còn chụp cho du khách những bức ảnh đẹp và tranh thủ hỏi thăm về chàng kỹ sư xây dựng tên Thanh.

Giờ dùng cái anh nói sẽ đến thăm Sen. Giọng anh vẫn trầm ấm mẽ hoặc y như ngày nào. Anh đã có gia đình chưa? Anh hiện làm ở đâu? Anh đi đâu suốt bảy năm trời? Giờ đã là năm giờ chiều, sao mình còn nói dối anh là đang trong lớp học nhỉ? Sao mình không nói là em đang gói ghém đồ đạc, dọn dẹp nhà cửa để sáng mai về nhà? Sao mình không hẹn anh đến nhà mà lại hẹn anh đến trường? Nhờ anh đánh giá mình thì sao?

Hình như Sen là cô giáo duy nhất ở trường chưa có người yêu. Nhưng ai hỏi

sát. Mọi thứ trong gian phòng tập thể thì Sen có thể trang hoàng cho ấm áp. Nhưng Sen không làm thế nào để có thể tìm ra một toán học sinh cả. Các em đã về nhà hết rồi. Điều mà Sen luôn tự vẽ ra trong tưởng tượng, là khi anh đến thăm cô, cô sẽ cùng học sinh ríu rít chạy ra cổng trường đón anh như những bạn thời sinh viên tối thăm cô vào mùa lúa chín.

Trần trọc suốt một đêm dài, cái điện thoại đổ mồ hôi trong tay. Sen không dám nhắn tin cho anh. Thấp thòm lo lắng là cái giá mình phải trả cho thói đồng đành đây mà. Sao không hỏi luôn người ta một câu lúc người ta gọi tới. Rằng anh có vợ chưa, anh lên đây thăm em hay tiện đi công tác ghé qua? Để như búng móng tay mà không làm được, giờ tự dẫn được. Đáng đời. Sen cứ tự trách mình. Thế rồi đến lúc bầu đêm khuya khoắt rải bùa ngủ khắp ngọn núi thì Sen cũng lịm đi một giấc tối sáng hôm sau.

Sen sốt ruột nhìn điện thoại, đã chín giờ rồi. Những thấy có đang hồi hả rời trường. Mà anh thì chưa tới. Cũng không thấy gọi. Sen phải ra ngoài xem thế nào. Vừa mở cửa ra. Sen đã chôn chân luôn ở đó, nước mắt mừng tủi cứ lặng lẽ rơi xuống. Anh và bố hoa hồng lớn đang ở trước mắt cô.

Sen khoác thêm áo ấm, hai người lang thang trên những con đường nhỏ vắng rục rỏ sắc hoa. Đi hết những con đường, hai người tới triền ruộng bậc thang đang hoang đầy nắng mới. Anh nói với cô. Anh không thể tin được, trần gian lại có một nơi đẹp đến thế này. Hay là tại vì yêu một cô gái đẹp nên chỗ nào cô ấy đứng cũng đẹp? Sen tự hào và hạnh diện vô bờ, nhưng vẫn ngúng nguẩy. Thời đi, anh đứng có mình. Còn trường em thì sao, anh thấy thế nào? Thanh gõ con cánh cam trên tóc Sen đặt vào tay cô, thù thi. Đó là ngôi trường hạnh phúc. Và em là một phần của ngôi trường ấy.

Sen tung con cánh cam đã thu hết chân cẳng vào như tung một hạt nắng lên trời. Con cánh cam xoe đôi cánh nhỏ xíu ra, nhẹ nhàng đáp xuống một cọng rạ như chàng phi công tú hon đơm mẽ biểu diễn đủ lượt giữa trời biếc nắng vàng và ngay trước mắt đôi tình nhân trẻ. Sen cúi xuống nhìn theo và reo lên. Anh ơi, ở đây cũng có một con cánh cam nữa, chúng như là một đôi đấy anh.

Thanh tùm tím cười, bạo dạn vòng tay ôm lấy Sen. "Chứng mình đang là một đôi". Thế bao nhiêu năm qua anh đã ở đâu? Sao anh không đi tìm em? Sen ăm ừ định bật ra câu ấy nhưng kịp thời kiềm lại. Bởi cô có cảm giác gì đó rất lạ. Đó là cảm giác về bản tay trái có đeo gang màu trắng của anh đang đặt trên eo cô. Sen khẽ chạm vào bản tay ấy. Có sững sờ nhận ra, đó là một bản tay già. Anh có cả cánh tay già. Anh bị tai nạn ư? Từ bao lâu rồi? Thế mà, Sen đã thăm trách anh rất nhiều. Sen cảm cả hai bản tay của anh lên, áp vào má mình. Trong khoảnh khắc ấy, dường như có tiếng ai hát ngân nga trong tối. "Trời chỉ có... chỉ có sao sớm sao chiều. Núi chỉ có hai người... hai người yêu nhau..."

chứ không có chuyện du lịch hay khảo

NGUYỄN DOÃN VIỆT

Nhớ nắng

Tháng Năm nắng rớt đồng làng
 Ướp lên hạt lúa mấy vàng ruộng quê.
 Hương sen thoang thoảng đi về
 Nắng ru con Cước ngủ mê dưới đằm.
 Ngõ nhà rợp bóng tre râm
 Nắng trưa giục tiếng ve ngân giữa hè.
 Sân trường lửa phượng đỏ hoe
 Mất ai ướp mộng mùa thi thươ ôi.
 Nắng về trên phố lao xao
 Con đường bụi đỏ năm nào mẹ ơi.
 Gánh rau héo giữa nắng trời
 Chợ xa nón lá áo tôi mẹ về.
 Nắng dào trên bến sông quê
 Con đò còn đợi... ta về tuổi thơ?
 Cảnh điều chờ nắng vàng mơ
 Vườn ai quả chín đung đưa gọi mời.
 Tháng Năm nhớ nắng lưng đồi
 Chợ nghe hương mật, hương đời ngân nga.

THANH MINH

Xuống chợ

Anh theo em xuống chợ
 Lóc cóc ngựa băng đồi
 Cùng nhau qua khe suối
 Xuống chợ tình mùa thương
 Tam giác mạch ngát hương
 Phiến chợ thơm thảng cổ
 Vòng tay đeo chỉ đỏ
 Say rượu ngô em mời
 Dặt dìu tiếng khèn môi
 Ô xoay tròn vẩy gọi
 Váy xòe hoa nghiêng lối
 Điệu múa tình mùa yêu
 Ở này chiếc khăn thêu
 Che nụ cười bối rối
 Xuống chợ tình ngày hội
 Mùa trăng vàng mê say
 Lời ước hẹn chiều nay
 Ta thương nhau lắm đấy
 Hẹn mùa sau mình tới
 Ta xuống chợ em ơi.

ĐẾN VỚI BÀI THƠ HAY

Khâu Vai

*Có những con đường không thể tới thành Rome,
 nhưng Khâu Vai thì tới...*

*Một người đi tìm một người
 bao nhiêu người đi tìm bao nhiêu người?
 Khâu Vai buồn như đá
 nước mắt người già mài trên má
 đầu rồi thời rung reng vòng bạc lắc đồng?*
 (...)

*Trời ơi Khâu Vai
 Khâu Vai nhìn qua nước mắt
 bao bong bóng về trời
 thương buồn gửi lại...*

*Những cuộc tình vụng dại
 những cuộc tình khôn ngoan
 đã sống và đã chết ở nơi này
 không khôn ngoan không vụng dại
 chỉ lặng chìm như đá
 chỉ bồi bồi như mây*

*Chúng ta sa mịch chiều nay
 em hai mươi thoát thành ngàn tuổi
 em có anh xa xót thế này sao?*

*Quý trước núi mà tin thôi em ạ
 ai trong đời chẳng có một Khâu Vai
 nhọn sắc đá tai mèo
 cửa vào thương nhớ*

*Hãy nhìn nhau nhìn nhau trước gió
 em sẽ thấy một Khâu Vai trong số phận chúng mình.*

TRẦN HÒA BÌNH

TRONG dòng chảy của thơ ca đương đại viết về miền sơn cước, có những bài thơ đọc xong khiến ta muốn xách ba lô lên và đi. “Khâu Vai” của cố nhà thơ Trần Hòa Bình là một trường hợp như thế. Qua ngòi bút tài hoa, Khâu Vai không còn là một địa danh thuần túy trên bản đồ mà đã trở thành một bản thánh ca bằng tâm tưởng dành cho những phận người lỡ dở.

Mở đầu bài thơ, Trần Hòa Bình đã đưa ra một định nghĩa đầy quyết liệt và cũng đầy mê đắm: “*Có những con đường không thể tới thành Rome, nhưng Khâu Vai thì tới...*”. Nếu thành Rome biểu trưng cho sự huy hoàng, cho mọi ngã đường của quyền lực và văn minh, thì Khâu Vai lại là điểm đến của những gì riêng tư nhất, bản năng nhất. Đó là cuộc hành trình ngược ngàn để tìm lại chính mình trong một cái tôi khác: “*Một người đi tìm một người/bao nhiêu người đi tìm bao nhiêu người?*”. Câu hỏi tu từ ấy xoáy sâu vào sự đơn độc nhưng lại mang tính phổ quát, bởi ở Khâu Vai, nỗi buồn cũng cứng cỏi và hiện hữu như đá: “*Khâu Vai buồn như đá/nước mắt người già mài trên má*”.

Giá trị nhân văn cao cả nhất của bài thơ nằm ở cách nhà thơ nhìn nhận về những cuộc tình. Trong cõi nhân gian đầy rẫy những định kiến và lệ luật, Khâu Vai hiện ra như một “*ốc đảo*” của sự khoan dung. Ở đó, không có sự phán xét đúng - sai, không có ranh giới giữa cái khôn ngoan và sự vụng dại: “*Những cuộc tình vụng dại/những cuộc tình khôn ngoan/đã sống và đã chết ở nơi này/ không khôn ngoan không vụng dại/chỉ lặng chìm như đá/chỉ bồi bồi như mây*”.

Trần Hòa Bình đã dùng sự bao dung của một nghệ sĩ để vỗ về những góc khuất trong lòng người. Khâu Vai là nơi duy nhất mà việc “*tìm về người cũ*” được thánh hóa, bởi nó không nhằm mục đích phá vỡ hạnh phúc hiện tại, mà để gạt rửa những dở dang, để xoa dịu những vết thương vốn dĩ đã đóng vảy theo thời gian. Ý niệm ấy đặt đến đỉnh cao trong câu thơ mang tính triết lý: “*Quý trước núi mà tin thôi em ạ/ai trong đời chẳng có một Khâu Vai*”.

Từ những vần thơ đầy sức ám ảnh ấy, chúng ta thấy một sự chuyển mình diệu kỳ: Khâu Vai hôm nay đã trở thành một sản phẩm du lịch văn hóa đặc thù của Tuyên Quang. Du khách đến đây không chỉ để thưởng ngoạn cảnh sắc hùng vĩ, ngắm nhìn sắc màu thổ cẩm hay nhấp chén rượu ngô nồng ấm, mà họ đến để tìm kiếm sự đồng điệu cho những “*Khâu Vai*” trong chính lòng mình.

Bài thơ đã góp phần quan trọng trong việc biến một phong tục bản địa thành một giá trị văn hóa bền vững. Nó nhắc nhở rằng, sản phẩm du lịch có sức sống mãnh liệt nhất chính là sản phẩm được xây dựng trên nền tảng của lòng nhân văn và những câu chuyện lay động nhân tâm.

Khép lại bài thơ, hình ảnh “*nhìn nhau trước gió*” để thấy một “*Khâu Vai trong số phận chúng mình*” vẫn để lại một dư chấn nhẹ nhàng mà sâu cay. Trần Hòa Bình đã đi xa, nhưng bản thánh ca về lòng trắc ẩn của ông vẫn sẽ còn vang vọng mãi trên những đỉnh núi tai mèo, dẫn lối cho những tâm hồn biết yêu, biết đau và biết bao dung tìm về với nhau mỗi mùa hoa xao xác.

BẢO CHI

ĐỖ VĂN XUÂN

Mưa về một nụ băng khuôn

Hẹn người về chợ Khâu Vai
 Cùng ta bán nổi bì hài tình xưa
 Sương chiều tím rìm hoa mua
 Ngón khô run rẩy tính mùa quen nhau
 Lại say ánh mắt từ đầu
 Rượu ngô nhấp cạn cơ cầu trăm năm
 Sắp qua rồi những gió giăng
 Nhớ thương chín nẫu thẩu chẳng đợi chờ
 Ta đi bán hết khạo khờ
 Mà không mua nổi mấy giờ trăng khuya
 Dựa vai nhau dãi đá kia
 Khuy đêm thắt ngực cắt chia nỗi niềm
 Ngoài thung réo rất tiếng khèn
 Nhòe trắng đấy mắt ánh đèn lắt leo
 Bên nhau đêm đá tai mèo
 Có dâng trao hết những điều tri âm?
 Mưa về một nụ băng khuôn
 Bán đi vạn mớ bận lòng xót xa
 Sa mu⁽¹⁾ sương rụng... mưa hoa
 Dung dăng mây núi nhập nhòa Khâu Vai.

(1) Sa mu: loài cây cao lớn ở Cao nguyên đá.

Minh họa: NGỌC AN

HÒANG HÀ

Khâu Vai giữa mùa trăng

Chiều thương nhớ anh gửi bao kỷ niệm
 Chợ Khâu Vai (*) thấp thoáng bóng em xưa
 Khèn ai gọi vọng về miền đá xám
 Thoảng trong sương nhẹ bán tình ca

Tiếng võ ngựa vọng qua miền ký ức
 Váy hoa xòe in dấu bước chân quen
 Duyên không nợ vẫn trọn lời ước hẹn
 Giữa mùa trăng đỏ bóng phút tình nồng

Dấu đá sắc cửa sâu vào nhung nhớ
 Đá cũng mềm như màu mắt em thơ
 Say hơi thổ men nồng nàn hoang dại
 Tiếng nhạc rừng ru giấc mộng đêm thâu

Khâu Vai đó mỗi mùa trăng hẹn lại
 Tay nắm hồ tình cũ chẳng thành đôi
 Chợ không bán nổi buồn hay thương nhớ ?
 Mà tương tư len lỏi khắp lối về !

(*) Chợ tình Phong lưu Khâu Vai ngày 27/3 âm lịch.

ÔNG QUANG KHIÊM

Gom bao mùa xa nhớ

Những tình xưa dang dở
 Uống bát rượu ngô đầy
 Hẹn nhau về Khâu Vai
 Bùng cháy men tình cũ
 Những tâm hồn vụn vỡ
 Gom bao mùa xa... nhớ...
 Tìm nhau về Khâu Vai
 Đổ vào trong một ngày
 Gặp ghềnh xoắn bàn chân
 Mỗi xuân về em nhé!
 Cồn phấp phỏng gió núi
 Hẹn một ngày Khâu Vai
 Những con tim đập môi
 Rồi đường xa thăm thẳm
 Hòa nhịp trong ấm nồng
 Ai lại về với ai...

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

Một hướng đi giàu tiềm năng

■ DUY ANH

Phát triển du lịch từ “chợ tình” và các câu chuyện tình truyền thống là một hướng đi giàu tiềm năng, bởi nó chạm đến nhu cầu rất căn bản: tìm kiếm cảm xúc và những trải nghiệm mang tính nhân văn. Tuy nhiên, để biến những giá trị văn hóa ấy thành sản phẩm du lịch bền vững, còn rất nhiều việc phải làm.

Giàu chất liệu, nhưng thiếu chiều sâu khai thác

Ở nước ta, nhiều chợ tình và huyền tích tình yêu đã được đưa vào khai thác du lịch, song phần lớn vẫn dừng ở mức tự phát hoặc bán chuyên nghiệp. Các chợ tình Sa Pa tại Lào Cai, Chợ tình Phong lưu tại huyện Bảo Lạc, Hà Quảng (Cao Bằng)... hiện nay chủ yếu tồn tại dưới dạng các hoạt động tái hiện văn hóa (hát giao duyên, múa dân tộc). Cách làm này giúp bảo tồn một phần phong tục, nhưng lại tạo cảm giác “diễn cho khách xem” hơn là một sinh hoạt văn hóa sống.

Tại Tuyên Quang có Chợ Thụt tại Phù Lưu và chợ tình Khâu Vai tại Mèo Vạc. Trong đó, chợ tình Khâu Vai đã nổi tiếng cả nước, đi vào thơ, vào nhạc và phim ảnh và được khai thác thành sản phẩm du lịch thu hút đông đảo du khách. Tuy nhiên, nhiều du khách đến các chợ tình vẫn thấy chen lấn, thương mại hóa.

Ngoài chợ tình, nhiều địa phương khai thác các huyền tích tình yêu như Hà Nội với câu chuyện Mỵ Châu - Trọng Thủy tại Thành Cổ Loa hay Ninh Bình với câu chuyện tình yêu Chử Đồng Tử - Tiên Dung tại Đền Chử Đồng Tử... Tuy nhiên, việc khai thác chủ yếu vẫn gắn với lễ hội truyền thống, thiếu các sản phẩm trải nghiệm hiện đại, thiếu tính liên kết và chưa tạo được thương hiệu du lịch rõ nét về các câu chuyện tình yêu.

Những cách chuyển nghiệp hóa

Tại Italia, thành phố Verona, Nhà Juliet trong chuyện tình Romeo và Juliet trở thành điểm đến biểu tượng, du khách kết hợp tham quan với tương tác như viết thư tình, chụp ảnh, thưởng thức lễ hội và biểu diễn nghệ thuật.

Tại Hàn Quốc, đảo Nami dù chuyện tình không phải truyền thuyết cổ, nhưng cách tổ chức không gian lãng

Chợ Thụt Phù Lưu thu hút rất đông du khách nhưng chen chúc và hầu như chỉ gồm các hoạt động mua bán đơn thuần.

man, trải nghiệm theo dấu nhân vật đã biến nơi đây thành điểm đến nổi tiếng toàn cầu.

Đặc biệt, Trung Quốc cho thấy một hướng đi mạnh mẽ hơn: kết hợp nghệ thuật biểu diễn quy mô lớn với du lịch. Chuỗi show “Thiên cổ tình” của Tập đoàn Tống Thành đã kể lại các câu chuyện tình của Bạch Xà - Hứa Tiên, Lương Sơn Bá - Chúc Anh Đài hay chuyện tình các thôn nữ người Naxi với các chàng trai trên đường trà mã cổ... bằng sân khấu hoành tráng, công nghệ hiện đại, kết hợp thành công viên văn hóa tổng hợp.

Song song đó, các show thực cảnh của Trường Nghệ Mưu như Ấn tượng Lưu Tam Ty tại Dương Sóc, Ấn tượng Lệ Giang tại núi tuyết Ngọc Long đã sử dụng chính thiên nhiên làm sân khấu, cộng đồng địa phương làm diễn viên, tạo nên trải nghiệm độc đáo và khó sao chép.

Chuyện tình của Lương Sơn Bá - Chúc Anh Đài được Tập đoàn Tống Thành kể bằng công nghệ hiện đại khiến du khách đến Hàng Châu không thể bỏ qua.

Trong người lại ngấm đến ta

Những ví dụ trên là tham khảo hữu ích để xây dựng sản phẩm du lịch từ các chợ tình của ta. Trước hết, là việc nâng tầm cách kể chuyện, chuyển từ “kể lại tích xưa” sang “tái hiện trải nghiệm”, xây dựng các chương trình nghệ thuật có kịch bản, giàu cảm xúc, dễ tiếp cận với du khách quốc tế.

Từ mô hình của Tống Thành hoặc cách làm của Trường Nghệ Mưu ở Trung Quốc, có thể thấy thiên nhiên hùng vĩ của Cao nguyên đá Hà Giang hay núi rừng SaPa hoàn toàn có thể trở thành các đại thực cảnh để tổ chức các sân khấu kể câu chuyện tình yêu được lưu truyền lâu đời tại địa phương. Tuy nhiên, đó cũng là câu chuyện dài, bởi kinh phí cho các sân khấu đại thực cảnh và việc tổ chức show không hề ít.

Một chợ tình có thể mở rộng thành không gian văn hóa để du khách giao lưu, học hát dân ca, trải nghiệm trang phục, ẩm thực, sinh hoạt bản địa; tạo thành hệ sinh thái trải nghiệm. Ở đó, người dân địa phương tham gia trực tiếp vào sự kiện, kể chuyện văn hóa của họ, sẽ giúp giữ được tính chân thực và tạo sinh kế bền vững.

Việc cần làm ngay là kiểm soát thương mại hóa bằng những quy định, quy hoạch rõ ràng để tránh biến chợ tình thành chợ buôn bán đơn thuần. Nếu giữ được sự tinh tế, riêng tư, thậm chí là khoảng lặng trong không gian văn hóa sẽ tạo sự hấp dẫn du khách.

Chúng ta không thiếu những câu chuyện tình đẹp và giàu ý nghĩa. Điều còn thiếu là một cách tiếp cận đủ chuyên nghiệp để biến những câu chuyện ấy thành trải nghiệm du lịch đặc sắc. Nghị quyết 80 của Bộ Chính trị về văn hóa đang tạo ra những hành lang pháp lý quan trọng và thuận lợi để làm được điều đó, để chợ tình và các huyền tích tình yêu sẽ trở thành nguồn lực phát triển bền vững cho du lịch.

XEM GI Ờ ĐÂU?

TRONG hai ngày 9 và 10-5, truyền hình TTV tiếp tục gửi đến người xem những bộ phim dài tập chọn lọc. Cùng đó, hệ thống rạp Lotte Cinema Tuyên Quang cũng cập nhật nhiều phim điện ảnh hấp dẫn, phục vụ nhu cầu thư giãn vào cuối tuần.

TTV Tuyên Quang:

- 8h00: Ngũ hợi tấn hỷ - Tập 3, 4.
- 10h30: Mẹ chồng tôi nay ăn gì - Tập 29, 30.
- 12h00: Kiểm toán viên - Tập 11, 12.
- 18h00: Phương Tử Hoàng - Tập 49, 50.
- 21h15: Điệp vụ sinh tử - Tập 11, 12.
- 22h20: Gia đình số 1 - Tập 14, 15.

Lotte Cinema Tuyên Quang:

- Đại tiệc trắng máu 8 (16 tuổi trở lên): 11h30.
- Phí Phong: Quý máu rừng thiêng (16 tuổi trở lên): 9h00, 14h00, 18h10.
- Heo năm móng (18 tuổi trở lên): 16h00.
- Thẩm mỹ viện âm phủ (16 tuổi trở lên): 11h20, 16h20, 18h10, 20h30.
- Anh hùng (13 tuổi trở lên): 11h10, 13h20.
- Phim Shin - Cậu bé bút chì: Quây tung! Vương quốc nguếch ngoạc và 4 đấng sĩ bất ổn (mọi đối tượng): 9h00, 18h20.
- Phôi sắt: (18 tuổi trở lên): 9h00, 20h20.
- Yêu nữ thích hàng hiệu 2 (13 tuổi trở lên): 11h20, 13h40, 20h30.
- Mortal Kombat: Cuộc chiến sinh tử II (13 tuổi trở lên): 9h00, 13h40, 15h50, 20h15.

Cảnh trong phim Ngũ hợi tấn hỷ.

NHỊP CẦU NHÂN ÁI

Em Hà Đức Hội cần được sẻ chia

■ MINH THỦY

MỘT biến cố bất ngờ đang đẩy gia đình em Hà Đức Hội, sinh 1999, dân tộc Tày, thôn Gốc Chứ, xã Hòa An, tỉnh Tuyên Quang vào hoàn cảnh đặc biệt ngặt nghèo, rất cần sự chung tay sẻ chia của cộng đồng.

Ngày 28-4-2026, Hội xuất hiện triệu chứng mệt mỏi, được gia đình đưa đi cấp cứu tại Bệnh viện Đa khoa Chiêm Hóa, sau đó chuyển xuống Bệnh viện Đa khoa tỉnh Tuyên Quang trong tình trạng hôn mê sâu. Các bác sĩ chẩn đoán em bị phù não, viêm phổi nặng, suy gan và đang được điều trị tích cực tại Khoa Hồi sức tích cực và Chống độc, sự sống của em đang được giành giật từng giờ.

Hội sống cùng bố mẹ, anh trai, chị dâu và các cháu trong một gia đình đồng người, kinh tế còn nhiều thiếu thốn, mới thoát nghèo chưa lâu.

Bố em, ông Hà Đức Vương - Cựu chiến binh bị nhiễm chất độc hóa học (có giấy chứng nhận), sức khỏe suy giảm nghiêm trọng, từng bị đột quỵ, hiện cũng đang điều trị tại Khoa Nội tổng hợp, Bệnh viện Đa khoa tỉnh Tuyên Quang. Mẹ em thường xuyên đau ốm, phải điều trị dài ngày. Nguồn thu nhập của gia đình bấp bênh, chủ yếu dựa vào lao động tự do, không ổn định.

Sau 1 ngày kêu gọi trên chuyên mục “Nhịp cầu nhân ái” của Báo và phát thanh, truyền

Em Hà Đức Hội, thôn Gốc Chứ, xã Hòa An, tỉnh Tuyên Quang, đang điều trị tại Khoa Hồi sức tích cực và Chống độc - Bệnh viện Đa khoa tỉnh Tuyên Quang.

hình Tuyên Quang, em Hà Đức Hội đã nhận được gần 10 triệu đồng từ các cơ quan, đơn vị, nhà hảo tâm trong và ngoài tỉnh. Chuyên mục tiếp tục là cầu nối, mong lan tỏa thêm những tấm lòng sẻ chia, giúp đỡ em Hội và gia đình sớm vượt qua khó khăn.

Mọi sự giúp đỡ xin gửi về anh Hà Đức Hương, anh trai ruột em Hà Đức Hội, thôn Gốc Chứ, xã Hòa An, tỉnh Tuyên Quang, ĐT: 0989 712 801. Hoặc chị Trần Thị Minh Thủy, Phòng viên Báo và phát thanh, truyền hình Tuyên Quang, STK: 8100215014802, Ngân hàng Agribank, ĐT: 0976 840 865.

Diệp tử tế

Sự sống được nối dài từ một ca hiến tạng

Các bác sỹ của Bệnh viện Trung ương Huế mặc niệm tri ân bệnh nhân hiến tạng, hiến tạng cứu người.

LÃNH đạo Bệnh viện Trung ương Huế cho biết, đơn vị vừa thực hiện thành công 6 ca ghép tạng từ một người hiến tạng (gồm tim, gan, thận và giác mạc) cho 6 bệnh nhân đang trong tình trạng bệnh lý nặng. Các ca ghép được triển khai trong ngày 16 - 18/4 với sự phối hợp đồng bộ của gần 200 cán bộ y tế thuộc nhiều chuyên khoa lâm sàng và cận lâm sàng trong toàn bệnh viện.

Trước đó, ngày 15/4 Trung tâm Ghép tạng Bệnh viện Trung ương Huế nhận đề nghị hiến tạng từ gia đình bệnh nhân M.Đ.T. (44 tuổi, trú TP Huế). Bệnh nhân T. nhập viện trong tình trạng chấn thương sọ não nặng do tai nạn, mê sảng và tiên lượng tử vong. Dù được điều trị tích cực, diễn tiến lâm sàng của bệnh nhân không cải thiện.

Ngày 16/4, sau khi hội đồng đánh giá xác nhận bệnh nhân chết não, Hội đồng ghép tạng của Bệnh viện Trung ương Huế báo cáo Trung tâm Điều phối ghép tạng Quốc gia để lựa chọn những người nhận phù hợp nhất từ danh sách chờ.

GS.TS. Phạm Như Hiệp - Giám đốc Bệnh viện Trung ương Huế chia sẻ: "Ở thời điểm một sự sống buộc phải dừng lại,

chúng tôi nỗ lực để những sự sống khác được mở ra một cách trọn vẹn nhất".

Đúng 20h45 ngày 16/4, sau phút mặc niệm tri ân người hiến tạng, chiến dịch phẫu thuật được triển khai đồng thời tại 5 phòng mổ dưới sự chỉ đạo trực tiếp của GS.TS Phạm Như Hiệp, gần 200 cán bộ y tế từ nhiều chuyên khoa lâm sàng và cận lâm sàng làm việc xuyên đêm với tinh thần khẩn trương và độ chính xác tuyệt đối. Hiện nay, các bệnh nhân được ghép tạng đã và đang phục hồi tốt.

"Thay mặt cho các bệnh nhân và toàn thể đội ngũ nhân viên y tế, chúng tôi trân trọng gửi lời tri ân sâu sắc nhất tới người hiến tạng và gia đình. Khi một trái tim ngừng đập để nhiều bệnh nhân khác được tiếp tục sống, đó không chỉ là sự chuyển giao về mặt y học, mà còn là sự nối dài của lòng nhân ái.

Gia đình biến nỗi đau mất mát thành hy vọng, biến sự kết thúc thành những khởi đầu mới kỳ diệu. Chúng tôi tin rằng, tình thân quá cảm và tấm lòng thiện nguyện của anh và gia đình sẽ luôn sống mãi trong sự hồi sinh của những cuộc đời vừa được viết tiếp ngày hôm nay...", lãnh đạo Bệnh viện Trung ương Huế chia sẻ.

"Lớp học 0 đồng" chấp cánh ước mơ

NGÀY cũng như đêm, chị âm thầm rong rã suốt 28 năm đi "gieo chữ" cho học sinh nghèo các phường: Ngũ Hành Sơn, Hòa Xuân, Hòa Cường (TP Đà Nẵng). Dù nắng hay mưa, chị vẫn tảo tần đến với "Lớp học 0 đồng"... Chị là Phạm Thị Kim Cương, giáo viên Trường THCS Kim Đồng (TP Đà Nẵng).

"Lớp học 0 đồng" chấp cánh ước mơ được duy trì đều đặn vào sáng thứ bảy và chủ nhật hằng tuần tại Nhà sinh hoạt cộng đồng phường Hải Châu, số 22/72 Hùng Vương. Tại đây, cô Kim Cương cùng đồng nghiệp giảng dạy cho các em học sinh từ lớp 6 đến lớp 9.

Em Trương Vũ Thục Uyên là học sinh Lớp 9/4, Trường THCS Kim Đồng, vốn khuyết tật từ bé nên người nhỏ thó, gia đình đặc biệt khó khăn. Biết hoàn cảnh khó khăn của gia đình Thục Uyên nên cô Kim Cương đã nhận kèm cặp, dạy học miễn phí, đến nay em đã học hành tiến bộ và theo kịp các bạn cùng trang lứa. Có gia đình đặc biệt khó khăn, cô Kim Cương đã nhận giúp đỡ cả 3 chị em là Đàm Dương Phương Loan, Đàm Dương Phương Hồng và Đàm Dương Quốc An. Các em được cô kèm cặp ngay tại nhà riêng. Giờ đây, cả 3 chị em đều đã trưởng thành.

Hiện cô giáo Kim Cương còn kết nối với nhiều giáo viên cùng chung ý tưởng và tâm huyết với học sinh có hoàn cảnh khó khăn để mời họ tham gia giảng dạy. Bên cạnh kiến thức văn hóa, các em còn được học bơi lội, võ thuật, cờ vua...

Trao đổi với chúng tôi, đồng chí Trương Thanh Dũng, Chủ tịch UBND phường Hòa Cường, TP Đà Nẵng, khẳng định: "Cố giáo Phạm Thị Kim Cương luôn là người tâm huyết với nghề, giàu lòng nhân ái. Mô hình "Lớp học 0 đồng", dạy học miễn phí cho các em học sinh có hoàn cảnh khó khăn là một việc làm rất ý nghĩa, đáng trân trọng. Chúng tôi mong muốn "Lớp học 0 đồng" tiếp tục được duy trì để nhiều em có hoàn cảnh gia đình khó khăn được thấy cô giúp đỡ, dạy dỗ, giúp các em ngày càng tiến bộ, trở thành con ngoan, trò giỏi".

Gần 30 năm gắn bó với "Lớp học 0 đồng", cố giáo Phạm Thị Kim Cương và đồng nghiệp đã gieo vào lòng bao thế hệ học trò niềm tin và nghị lực để bước tới tương lai. Những việc làm bình dị mà cao quý của cô không chỉ giúp các trẻ em nghèo vượt khó mà còn lan tỏa tinh thần nhân ái trong cộng đồng.

Giờ Ngữ văn của cô giáo chủ nhiệm "Lớp học 0 đồng" Phạm Thị Kim Cương.

ĐỨC HÀI (Tổng hợp)

TẢN VĂN

Chạm vào ký ức

■ THIÊN THANH

Minh họa: XUÂN ĐỨC

TÔI đến Điện Biên vào một buổi sớm mây giăng, khi lòng chảo còn bàng lảng trong thứ ánh sáng mỏng như một trang ký ức. Núi đứng lặng, trầm mặc. Gió đi qua những triền cỏ rất khẽ, như thể sợ đánh thức điều gì đó đang yên nghỉ. Ngay từ khoảnh khắc đầu tiên, tôi đã có một cảm giác rất rõ: nơi này không chỉ để nhìn, mà để chạm - chạm vào ký ức.

Tôi bước chậm trên con đường dẫn về phía đồi A1. Không phải vì con đường khó đi, mà bởi lòng mình tự nhiên muốn chậm lại. Mỗi bước chân như đã dẫm trên một lớp trầm tích của thời gian, nơi quá khứ không nằm phía sau, mà ở ngay dưới chân. Mỗi khoảnh khắc, không gian thời gian nơi đây vẫn in đậm dấu chân, hơi thở của những người lính, thấm mồ hôi, nước mắt, và cả máu.

Tôi cúi xuống, đặt tay lên đất, một cái chạm rất khẽ. Trong khoảnh khắc ấy, tôi có cảm giác mình đang chạm vào điều gì đó sâu hơn cả lớp đất - chạm vào ký ức của một thời hoa lửa. Tôi như nghe rõ lời thì thầm từ đất, nơi đây thế hệ cha ông đi trước cũng trẻ như tôi, cũng mang trong mình những ước mơ giản dị: một mái nhà, một bữa cơm có đủ người thân, một cuộc sống yên lành.

Ký ức Điện Biên không ồn ào, không phô bày. Nó nằm sâu, lặng lẽ, nhưng đã chạm vào, sẽ lan ra, thấm dần trong sâu thẳm tâm hồn. Trong sự lắng nghe ấy, lòng biết ơn dần hiện lên, không phải như một cảm xúc bột phát, mà như một nhận thức rõ ràng: sự bình yên mà tôi đang có không phải là điều tự nhiên. Nó là kết quả của những lựa chọn lớn lao, của những hy sinh không thể đong đếm.

Tôi hiểu rằng, thế hệ hôm nay không còn cầm súng ra chiến trường, nhưng không vì thế mà được phép đứng ngoài lịch sử. Mỗi thời đại có một cách trả lời riêng trước Tổ quốc. Nếu cha ông đã chiến đấu để giành lấy hòa bình, thì chúng ta phải học cách gìn giữ và làm cho hòa bình ấy trở nên có ý nghĩa - bằng trí thức, bằng lao động, bằng sự tử tế và ý thức công dân.

Giữ gìn không chỉ là bảo vệ, mà còn là phát triển. Phát triển để đất nước mạnh hơn, để cuộc sống tốt hơn, để những hy sinh năm xưa không trở thành vô nghĩa. Mỗi việc làm nghiêm túc hôm nay, mỗi nỗ lực vượt lên, mỗi đóng góp dù nhỏ - đều là một cách để tiếp nối ký ức, để làm cho ký ức ấy không chỉ nằm lại trong quá khứ, mà tiếp tục sống trong hiện tại ■

Bình yên Lao Xa

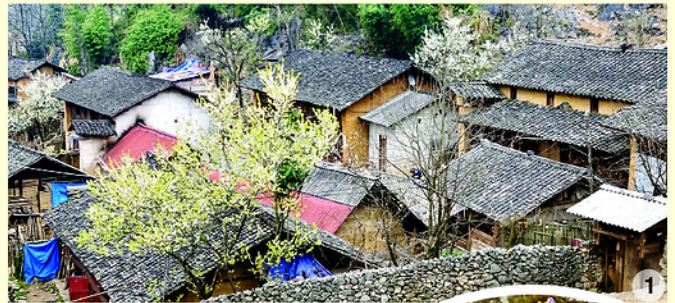
■ Phóng sự ảnh: BIÊN LƯÂN

Thôn Lao Xa, xã Sà Phìn bình yên, trầm mặc với những ngôi nhà trình tường gần như được giữ gìn nguyên vẹn.

Lao Xa là một bản vùng biên nhỏ bé, xinh đẹp và yên tĩnh. Nơi sinh sống của 117 hộ người Mông, thuộc xã Sà Phìn.

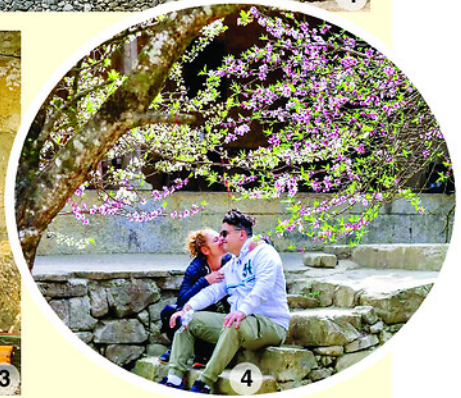
Lao Xa mùa nào cũng đẹp, đến đây, du khách được chiêm ngưỡng cảnh sắc núi non hùng vĩ; ngắm hoa đào, hoa lê rụng rã bên hàng rào đá trầm mặc vào mùa Xuân; tìm hiểu nghề chạm bạc truyền thống có tuổi đời trên 100 năm; thưởng thức ẩm thực bản địa như thịt treo gác bếp, cải nướng, mèn mèn, gà đen... Điều đặc biệt nhất ở Lao Xa là nhịp sống bình yên của đồng bào người Mông dưới những mái nhà trình tường cổ hàng trăm tuổi. Với vẻ đẹp và sự bình yên riêng có, Lao Xa trở thành "tọa độ" yêu thích của du khách khi đến Tuyên Quang.

2

3

4

Nhà trình tường, mái ngói âm dương, hàng rào đá tạo nên bức tranh kiến trúc cổ hấp dẫn, độc đáo (ảnh 1). Nhịp sống thường ngày của người dân Lao Xa (ảnh 2). Người Mông ở Lao Xa giữ nghề chạm bạc truyền thống hơn 100 năm (ảnh 3). Lao Xa mùa nào cũng đẹp, nhưng đẹp nhất vào mùa Xuân, khi hoa đào, hoa lê bung nở (ảnh 4).

MÓN NGON CUỐI TUẦN

Bánh gai (ảnh trái). Hương vị bánh gai đánh thức mọi giác quan thực khách (ảnh phải).

Bánh gai Chiêm Hóa

■ TIẾN CHIẾN

công phu, giã nhuyễn, hòa quyện cùng bột nếp cái hoa vàng tạo nên kết cấu dẻo quánh, mịn màng. Đây không chỉ là một kỹ thuật chế biến, mà còn là sự chuyển hóa tinh tế của nguyên liệu bản địa thành một dạng "ngôn ngữ vị giác" đặc trưng: dẻo nhưng không dính, mềm mà vẫn có độ đàn hồi, để lại cảm giác dễ chịu nơi đầu lưỡi.

Ấn bên trong lớp vỏ ấy là phần nhân được phối trộn theo nguyên lý cân bằng vị - một tiêu

chí cốt lõi trong nghệ thuật ẩm thực truyền thống. Đậu xanh mang lại độ bùi, dừa nạo tạo độ tơi xốp, đường mật tạo vị ngọt thanh, còn chút mỡ lợn lại đóng vai trò như "chất xúc tác hương vị", giúp các thành phần hòa quyện trọn vẹn. Khi hấp chín, tất cả kết tinh thành một tổng thể hài hòa: không quá ngọt, không quá béo, mà vừa đủ để lưu lại dư vị sâu, kéo dài nơi hậu vị.

Nhưng sức hấp dẫn của bánh gai Chiêm Hóa không chỉ nằm ở kỹ thuật hay nguyên liệu, mà còn ở trải nghiệm cảm xúc mà nó mang lại. Khi mở lớp lá gói, hương thơm thoang thoảng của lá gai quyện với nếp mới lan nhẹ, đánh thức giác quan một cách tinh tế. Cắn một miếng bánh, người ta không chỉ cảm nhận được độ dẻo của vỏ, độ mịn

của nhân, mà còn như chạm vào một miền ký ức - nơi có những phiên chợ quê, những chiều bếp lửa, và sự tảo tần của người làm bánh.

Trong đời sống văn hóa của người dân Chiêm Hóa, bánh gai không đơn thuần là món ăn mà còn là biểu tượng của sự gắn kết. Bánh xuất hiện trong những dịp quan trọng - lễ Tết, cưới hỏi - như một cách gửi gắm tình nghĩa. Màu đen của bánh, vì thế, không mang ý niệm u tối, mà là sắc màu của đất, của sự bền bỉ và thủy chung.

Một chiều cuối tuần, nếu có dịp ghé qua vùng đất này, hãy thử một chiếc bánh gai, nhấp cùng chén trà nóng. Khi ấy, bạn sẽ hiểu vì sao giữa vô vàn món ngon, thứ bánh đen mộc mạc ấy vẫn đủ sức làm ấm lòng người như một lời mời gọi dịu dàng của quê hương Tuyên Quang ■

BÁNH gai Chiêm Hóa là một thức quà quê mang vẻ ngoài mộc mạc nhưng ẩn chứa chiều sâu hương vị và văn hóa, khiến thực khách chỉ một lần nếm thử cũng khó lòng quên được.

Điều làm nên cốt cách của bánh gai Chiêm Hóa chính là lớp vỏ đen óng, gam màu giản dị nhưng lại gợi cảm giác ấm áp, gắn gũi như chính đất đai vùng cao. Lá gai sau khi được xử lý